

Jaarverslag 2009

de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs
Waarin opgenomen het jaarverslag van de Stichting Opleiding Belastingadviseurs

Jaarverslag 2009

---

de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs

Waarin opgenomen het jaarverslag van de Stichting Opleiding Belastingadviseurs

Inhoud

JAARVERSLAG NOB

7
Van de voorzitter

9
De NOB-agenda 2009

14
Werken aan de effectiviteit
*Mariska van der Maas, secretaris
Commissie Wetsvoorstellen*

16
Organisatie

20
De NOB-wetscommentaren
onderzocht
*Allard Lubbers, hoogleraar
belastingrecht*

22
Ledental 1970–2010

26
Raad van Tucht

26
Raad van Beroep

27
Publicaties

28
NOB-afgevaardigden in de CFE
*Henk Koller, Frits Sobels,
Daniël Smit (foto), Hans van
Loenen, Dick Barmentlo*

JAARVERSLAG SOB

30
Jaaroverzicht Stichting Opleiding
Belastingadviseurs

34
Vaktechniek én vaardigheden
Frans Sonneveldt, voorzitter SOB

36
Organisatie Stichting Opleiding
Belastingadviseurs

40
Voor beginners en gevorderden
*Roel de Wilde, cursusleider
vaardighedentraject*

42
Bijzonder docentenduo
*Paul Storm en
Jan van de Streek*

Van de voorzitter

Ook in het jaar dat we onze 55e verjaardag vierden zijn we weer gegroeid. Op 1 januari 2009 hadden we 4.417 leden; daar kwamen in twaalf maanden netto 112 bij. Dat is iets lager dan de gemiddelde jaarlijkse aanwas in de afgelopen tien jaar (135), maar het blijft – zeker in een macro-economisch gezien zwak jaar – een mooi cijfer. Het is altijd goed om ons te realiseren dat we in 1954 begonnen met veertig leden. Nu zijn we ruim honderd keer zo groot. Is er een sprekender illustratie denkbaar van de ontwikkeling die ons beroep heeft doorgemaakt?

Maar de groei vraagt toch ook op een andere manier aandacht. De toename van het ledental is ‘netto’ – wat betekent dat jaarlijks ook een flink aantal (jonge) leden het vak vaarwel zegt. Kennelijk omdat het in hun geval niet aan de verwachtingen voldoet. Het is ook geen makkelijk vak. Je moet altijd blijven studeren, in toenemende mate worden naast vaktechnische kennis en beroepsvaardigheden ook commerciële inspanningen gevraagd en inherent aan ons beroep is dat de cliënt uiteindelijk de regie bepaalt. Eén of een combinatie van deze factoren kan een reden zijn om een andere weg te zoeken. Het is zeker niet dramatisch, maar we moeten het wel in de gaten houden.

Het nieuwe bestuur, dat in juni 2009 aantrad, heeft de drie strategische speerpunten van het vorige bestuur overgenomen. Versterken van het ledencontact, een duidelijke profilering van het beroep onder scholieren en studenten en deelname aan het maatschappelijk debat blijven ook voor de komende tijd de belangrijkste aandachtsgebieden. Het zijn nog steeds de juiste thema's – ook al vult het nieuwe bestuur ze op grond van interne en externe ontwikkelingen weer op een eigen manier in.

Op 1 juli 2009 trad de vierde tranche van de Algemene wet bestuursrecht in werking. Op grond daarvan is het nu in bepaalde gevallen mogelijk een belastingadviseur als medepleger van het doen van onjuiste aangifte een bestuurlijke boete op te leggen. De vierde tranche kan voor ons beroep vergaande gevolgen hebben – onder meer in het contact met de cliënt. *Kan*, want we weten niet welk beleid de Belastingdienst gaat voeren. Laten we enige hoop putten uit het feit dat tot nu toe geen vierde-tranche-zaken hebben gespeeld. Maar we blijven alert en volgen de praktijkontwikkelingen op de voet.

De NOB-agenda (pag. 6) biedt een mooi overzicht van de vele activiteiten in 2009. Daarin uiteraard de gebruikelijke zaken als de wetscommentaren van de Commissie Wetsvoorstellen, de Commissie Beroepszaken die weer nauwgezet alle niet-fiscale ontwikkelingen rond ons beroep volgde, de SOB-cursussen en -seminars, de JOB-lezingen, de activiteiten van de Raad van Tucht en de Raad van Beroep, de voorlichtingsactiviteiten op scholen en universiteiten en de nummers van *Exposé* en *Exposé.net*. Maar we vierden ook ons elfde lustrum met een inspirerend congres in de Westergasfabriek in Amsterdam, de sectie Bedrijfsfiscalisten verwelkomde het 500e lid, er waren regiobijeenkomsten en de sectie estate planning werd opgericht.

Namens het bestuur dank ik iedereen die zich in 2009 op welke manier dan ook voor de NOB heeft ingezet.

Henk Koller

De NOB-agenda 2009

JANUARI

- 1 Het ledental bedraagt 4.417: een stijging van bijna 4% ten opzichte van 1 januari 2008 (4.248).
- 22 JOB-lezing 'Tax Strategy' door Richard Veffler, Director Treasury & Corporate Finance van TomTom NV en Rutger Hafkenscheid, werkzaam bij een van de grote kantoren.
- 23 Voorzitter Henk Koller en bestuurslid Wim Gohres overleggen op de Muiderpoort met drie vertegenwoordigers van de Belastingdienst over het STIVERS-project. STIVERS staat voor STichtingen en VERenigingen. De Belastingdienst wil bij deze rechtspersonen een bewustwordings-

proces op gang brengen over een mogelijke belastingplicht. De NOB is gevraagd daaraan mee te werken. Als middelen die kunnen worden ingezet denkt men aan een folder die bij notarissen komt te liggen, een website en een convenant met belastingadviseurs en accountants. De NOB zegt toe expertise voor het project in te brengen, maar wil geen onderdeel van een convenant zijn.

FEBRUARI

- 17 Het NOB-bureau overlegt met de Nederlandse Orde van Advocaten over de e-learningmodule voor de opleidingsplicht die de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) voorschrijft. Uitkomst is dat

de NOVA de module – met een aantal aanpassingen – van de NOB koopt en aan haar leden aanbiedt.

- 25 Het Bureau Financieel Toezicht (BFT), de toezichthouder ingevolge de Wwft, laat de NOB per brief weten de door de Commissie Beroepszaken ontwikkelde e-learningmodule Wwft 'kwalitatief hoogwaardig' te vinden. Belastingadviseurs die de module geheel hebben gevolgd en de toets met succes hebben afgelegd zijn volgens het BFT opgeleid in de zin van art. 35 Wwft.

MAART

- 3 De training 'Onderhandelen' wordt voor de eerste keer met

overnachting aangeboden. Dat gebeurt mede op verzoek van de JOB en is bedoeld om de netwerkfunctie van de training te vergroten.

- 5 De cursus Formeel Belastingrecht wordt voor het eerst in de nieuwe opzet gegeven. Het programma is uitgebreid naar vier dagdelen. Zie ook pag. 30 en 31.

- 19 JOB-lezing 'Het OESO-Modelverdrag' door prof. mr. C. van Raad.

- 25 De Tweede Kamerleden Teeven en Remkes hebben – mede na overleg met de Commissie Beroepszaken – vragen gesteld aan de minister van Justitie over de hiaat in de rechtsbescherming tegen een vervolging wegens witwassen bij vrijwillige inkeer. De minister antwoordt dat hij het College van Procureurs-Generaal zal verzoeken een aanwijzing te geven om geen vervolging voor witwassen in te stellen als sprake is van een juiste en tijdige vrijwillige verbetering inzake verzwegen legale inkomsten.

- 31 Het SOB-bestuur bespreekt de mogelijke consequenties van een terugloop in het aantal aanmeldingen van aspirant-leden door de economische crisis. Vooralnog is het aantal aanmeldingen gelijk aan voorgaande jaren.

- 31 Het door de sectie Formeel Belastingrecht georganiseerde seminar 'Invordering' vindt plaats in Slot Zeist. Inleiders zijn mr. J.J. Vetter, J.H.P.M. Raaijmakers, mr. J.A.R. van Eijsden, A. van Eijsden, mr. dr. M.H.M. van Oers en mr. dr. H. Vermeulen. Het aantal deelnemers bedraagt 35.

APRIL

- 3-4 In hotel Klein Zwitserland te Heelsum vindt de training 'Procesvoering voor NOB-leden' plaats. Het is een klassieker uit het SOB-repertoire. De training is bedoeld voor ervaren adviseurs, die incidenteel een procedure voeren. Er zijn twaalf deelnemers.

- 8 Voorzitter Iman Damsté en directeur Frits Sobels bezoeken het jaarlijkse symposium van de Vereniging van Hogere Ambtenaren bij het Ministerie van Financiën (VHMF). Het thema is: 'Een proactieve Belastingdienst'.

- 9 Eerste dag van de PE-training 'Beeldenstorm; conflict-hantering op hoog niveau'. De training staat onder leiding van drs. R. de Wilde (cursusleider vaardighedentraject Beroepsopleiding) en prof. A. Kil (Belastingdienst). Deelnemers van NOB-kant zijn partners en senioredewerkers met ruime ZGO-ervaring. De deelnemers van de Belastingdienst beschikken over dezelfde ervaring. Doel is meer inzicht te krijgen in elkaars denken en doen. De tweede trainingsdag vindt plaats op 23 april.

- 23 Prof. mr. C. van Raad geeft nogmaals de JOB-lezing 'Het OESO-Modelverdrag', nu in Rotterdam.

- 23 Commentaar van de Commissie Wetsvoorstellen op de voorstellen 'Vierde tranche Algemene wet bestuursrecht' (20 702) en de 'Aanpassingswet Vierde tranche Algemene wet bestuursrecht' (31 124).

28 Studentenvoorlichting aan de Erasmus Universiteit Rotterdam. Namens de NOB treedt Marieke Kopinsky op; de Belastingdienst heeft inspecteur Kiran Ajodhia afgevaardigd. De bijeenkomst wordt geleid door Dirk van Dorselaar van het Nederlands Debat Instituut.

MEI

7 Commentaar van de Commissie Wetsvoorstellen op het voorstel 31 907 'Wijziging van de Wet op de omzetbelasting 1968 in verband met de invoering van een nieuwe regeling voor de plaats van dienst voor de heffing van omzetbelasting, alsmede een nieuwe regeling voor de teruggaaf van omzetbelasting aan in een andere lidstaat gevestigde ondernemers (implementatie richtlijnen btw-pakket)'.

7 Brief van de NOB aan de Tweede Kamercommissies voor Financiën en Justitie over het wetsvoorstel 'Invoeringswet personenvennootschap' (31 065). Gepleit wordt voor een praktische invoeringsdatum – in dit geval 1 januari 2010. De brief is opgesteld in samenwerking met NIVRA, NOvAA, RB en SRA.

13 Regiobijeenkomst te Zwolle. Eerste van een serie bezoeken die een delegatie van het NOB-bestuur aan leden in de regio brengt. Het bestuur wil de leden meer inzicht geven in de ontwikkelingen die de koers van de NOB bepalen en (voor zover nodig) bekend maken met de vele NOB-activiteiten. Op de agenda staan als vaste punten horizontaal toezicht en de vierde tranche Awb.

14 Symposium georganiseerd door het ministerie van Financiën om de kennisuitwisseling tussen fiscaal beleid, wetenschap en praktijk te stimuleren. De NOB wordt vertegenwoordigd door mr. drs. S.A.W.J. Strik (voorzitter Commissie Wetsvoorstellen NOB), drs. M.J.A.M. van Gijlswijk (lid Commissie Wetsvoorstellen NOB) en vier bestuursleden van de sectie Loonbelasting en Sociale Verzekeringen: mr. L.E. Bindemann, mr. E.P.J. Dankkaart, mr. A.A.W. Langevoerd en mr. H.M.M. Prinsen.

18 Hoorzitting van de Vaste Commissie voor Justitie over aard en reikwijdte van het verschoningsrecht van onder meer advocaten. De NOB heeft voor de Commissie een

notitie opgesteld over het afgeleid verschoningsrecht van belastingadviseurs. Bestuurslid Henk Koller en voorzitter van de sectie Formeel Belastingrecht Dick Barmantlo vertegenwoordigen de NOB tijdens de hoorzitting.

25 Commentaar van de Commissie Wetsvoorstellen op de vijfde nota van wijziging bij het wetsvoorstel 'Fiscaal stimuleringspakket en overige fiscale maatregelen' (31 301).

29 Consultatiebijeenkomst over arbeidsrelaties en ondernemersfaciliteiten, georganiseerd door het ministerie van Financiën. Mr. J.D. Schouten (voorzitter sectie Loonbelas-

ting en Sociale verzekeringen) en prof. dr. E.J.W. Heithuis (lid Commissie Wetsvoorstellen) vertegenwoordigen de NOB.

JUNI

3 Algemene Ledenvergadering – dit keer in de Westergasfabriek in Amsterdam. Iman Damsté treedt na drie jaar af als voorzitter. Bestuurslid Henk Koller volgt hem op. Als nieuwe bestuursleden worden gekozen Laura Bles-Temme, Wim Gohres, Sigrid Hemels, Valentijn van Noorle Jansen en Frans Sonneveldt. In functie blijven Wouter Paardekoper, Marnix van Rij, Huib Brouwer, Cees Nijman en Bartjan Zoetmulder.

Het bestuur legt verantwoording af over het gevoerde (financiële) beleid, geeft een overzicht van de vele activiteiten binnen de NOB en gaat met de leden in gesprek over actuele onderwerpen als de NOB-strategie voor de komende jaren, horizontalisering versus vierde tranche Awb en vragen aanbodontwikkelingen bij belastingadviseurs.

's Middags vindt op dezelfde locatie het lustrumcongres plaats. Centraal staan de relaties tussen belastingadviseur, cliënt en fiscus: vandaar de congresstitel 'De driehoek'. De

opkomst is met meer dan 500 leden groot. Het wordt een afwisselend en boeiend programma, bekwaam geleid door Roderik van Grieken en Donatello Piras van het Nederlands Debat Instituut. Aan het eind van de middag overhandigt voorzitter Henk Koller het eerste exemplaar van de lustrumbundel '36 Bepaalde Fiscale Arresten' (geschreven door Henk Bergman) aan Bernard Bavinck, raadsheer in de Hoge Raad.

4 Commentaar van de Commissie Wetsvoorstellen op het wetsvoorstel 'Wijziging van de Successiewet 1956 en enige andere belastingwetten' (31 930).

4 De update van het onderzoek naar de arbeidsmarktomstandigheden van fiscalisten verschijnt. Het onderzoek is (zoals altijd) uitgevoerd door SEO Economisch Onderzoek (Universiteit van Amsterdam), in opdracht van de NOB. Nieuw is dat ook aan de kantoren vragen zijn gesteld over de in- en uitstroom. Daaruit blijkt dat de negatieve effecten van de economische crisis vooralsnog meevallen. SEO voorspelt voor de komende jaren een groei in de uitstroom van universitair opgeleide fiscalisten van 15%. Nu studeren jaarlijks rond de 450 fiscalisten af.

5 Wim Gohres volgt Henk Koller op als voorzitter van de Commissie Beroepszaken.

11 JOB-lezing 'Groepsrente en deelnemingen' door prof. dr. Stef van Weeghel en prof. mr. Frank Engelen in Rotterdam.

11 Seminar 'De belastingpositie in de jaarrekening' van de sectie Tax Assurance. Dagvoorzitter is sectievoorzitter Sander Kloosterhof. Inleiders zijn Theo Ostermann, Frank Brunnekreeft en Huub Wieleman.

16 Bedrijfsbezoek van de sectie Bedrijfsfiscalisten aan NYSE Euronext te Amsterdam. Er nemen ruim zestig bedrijfsfiscalisten deel. Na een film over de geschiedenis van de Amsterdamse beurs en een bezoek aan de beursvloer volgen twee inleidingen over actuele thema's.

Alex Postma (E&Y) behandelt 'Fiscale planning in economisch sombere tijden' en Isabel Verlinden (PwC) houdt een

inleiding met als titel 'Grappling with challenging Transfer Pricing issues in rough times'.

17 Studentenvoorlichting aan de Universiteit Maastricht. Wilbert Cremer treedt op namens de NOB, inspecteur Kiran Ajodhia namens de Belastingdienst. De bijeenkomst wordt geleid door Maarten Bouwhuis van het Nederlands Debat Instituut.

18 JOB-kookworkshop in Amsterdam. In subgroepjes wordt enthousiast gewerkt aan een oriëntaals vijfgangenmenu. Een uitgelezen gelegenheid om nader kennis te maken met collega-adviseurs van andere kantoren.

30 Voorzitter Henk Koller en een delegatie uit de Commissie Beroepszaken (Philippe Albert, Hans Noordermeer, Dick Barmiento en Ellen Schouten) overlegt met de Belastingdienst en het ministerie van Financiën over de handhavingsovereenkomsten die op ruime schaal gesloten worden met fiscale intermediairs. Het is gewenst dat er een standaardconvenant komt. De NOB zal hiervoor input leveren. Ook uit de delegatie nogmaals de bezorgdheid van de NOB dat de vierde tranche Awb ertoe kan leiden dat jacht gemaakt zal worden op belastingadviseurs. Het ministerie kondigt aan dat voor het opleggen van een bestuurlijke boete op basis van de vierde tranche voorafgaande toestemming nodig zal zijn van de voorzitter van de betref-

fende belastingregio én van het Team Particulieren en Formeel Recht van het ministerie van Financiën.

JULI

30 Reactie van de Commissie Wetsvoorstellen op het consultatiedocument 'Verdeling Vpb-druk en renteproblematiek', dat het ministerie van Financiën op 15 juni 2009 heeft gepubliceerd.

AUGUSTUS

7 Vanaf vandaag beschikken alle cursisten van de Beroepsopleiding Belastingadviseurs over een Persoonlijke Pagina op de NOB-website. Die geeft een overzicht van de aange-

vraagde, geplande, gevolgde en nog te volgen cursussen. Angelique van Streepen, hoofd NOB/SOB, noemt het een 'veel klantvriendelijker' systeem: iedereen heeft met één oogopslag een overzicht van zijn of haar situatie. Bovendien zullen de deelnemers zich binnenkort ook voor cursussen en trainingen kunnen inschrijven via hun Persoonlijke Pagina.

SEPTEMBER

4 Commentaar van de Commissie Wetsvoorstellen op de nota naar aanleiding van het verslag en de nota van wijziging bij wetsvoorstel 31 930 'Wijziging van de Successiewet 1956 en enige andere belastingwetten'.

8 De werkgroep Geheimhoudingsplicht/Verschoningrecht van de Commissie Beroepszaken onder leiding van Dick Barmiento publiceert een notitie over het verschoningsrecht van de belastingadviseur. Gepleit wordt ook die beroepsgroep een wettelijk verschoningsrecht te geven – zoals advocaten, procureurs, notarissen, artsen, apothekers en bekleeders van een geestelijk ambt nu al hebben. De notitie is te vinden op de website (www.nob.net, NOB/Commissies/Beroepszaken).

9 De NOB publiceert een nieuw Model Algemene Voorwaarden, waarin ook aandacht wordt besteed aan de totstandkoming van de overeenkomst van opdracht tussen adviseur en cliënt, e-mailverkeer en verwerking van persoonsgegevens. Gebruik van het Model is voor de leden overigens niet verplicht. Het Model Algemene Voorwaarden is te vinden op de website (www.nob.net, NOB/Algemeen/Statuten en reglementen).

14 Commentaar van de Commissie Wetsvoorstellen op de nota naar aanleiding van het verslag bij het wetsvoorstel 31 907 'Wijziging van de Wet op de omzetbelasting 1968 in verband met de invoering van een nieuwe regeling voor de plaats van dienst voor de heffing van omzetbelasting, alsmede een nieuwe regeling voor de teruggaaf van omzetbelasting aan in een andere lidstaat gevestigde ondernemers (implementatie richtlijnen btw-pakket)'.

17 JOB-bowlingtoernooi in Amsterdam. Weer een activiteit in het kader van de JOB-doelstelling 'leer uw collega-adviseurs van andere kantoren kennen'.

18 Uitreiking van de NOB/LOF-scriptieprijs 2009 aan Martijn Nouwen voor zijn scriptie 'Groepsrentebox als alternatief voor het afgeschafte concernfinancieringsregime'. De prijs – die voor de achttiende keer wordt uitgereikt – bestaat uit publicatie in de NOB/LOF-scriptiereeks (uitgegeven door Kluwer) en een bedrag van € 2.500. Er zijn eervolle vermeldingen voor Masoumeh Kangarani LLM (Universiteit Leiden) voor haar scriptie *Op zoek naar consistentie* en mr. Sandra Paulus (Universiteit van Tilburg) voor haar scriptie *Opeenstapeling van bouwwerken: een onvermijdelijke opeenstapeling van heffingen als gevolg?* De jury bestond uit prof. dr. A.H.R.M. Denie (Universiteit Maastricht), prof. dr. A.O. Lubbers (Universiteit Leiden) en mr. H. Koller (NOB).

21 Commentaar van de Commissie Wetsvoorstellen op de tweede nota van wijziging bij het initiatiefwetsvoorstel van de Kamerleden Dezentjé Hamming-Bluemink en Tang (30 645).

29 NOB-voorzitter Koller en prof. Fisseha-Tsion Menghistu van Mekelle University in Ethiopië tekenen in Amsterdam een 'Memorandum of Understanding'. Daarin zegt de NOB steun toe bij het zoeken en inviteren van tax professionals, adviseurs, hoogleraren en wetenschappelijk onderzoek. Dit initiatief past bij de maatschappelijke betrokkenheid van de NOB – één van de speerpunten in de strategie.

OKTOBER

1 Commentaar van de Commissie Wetsvoorstellen op het Belastingplan 2010 en enkele bijpassende wetsvoorstellen (32 129 en 32 130).

1-2 Rondetafelbijeenkomst te Zeist van de sectie Europees Fiscaal Recht. Centraal staat een aantal actuele thema's, onder meer dividendbelasting, grensoverschrijdende fiscale eenheid, exit taxes en het Renneberg-arrest. Conferentieleider is mr. N. de Haan.

7 Regiobijeenkomst te Rotterdam. Een bestuursdelegatie geeft uitleg over actuele zaken die de NOB raken.

12 Commentaar van de Commissie Wetsvoorstellen op de tweede nota van wijziging bij het wetsvoorstel Successiewet 1956 (31930).

16 De werkgroep Wwft van de Commissie Beroepszaken publiceert een Model Risicobeleid, dat kantoren kunnen gebruiken als hulpmiddel bij het opstellen van een eigen beleid.

21 NOB-lid mr. D.G. Barmiento, voorzitter van de sectie Formeel Belastingrecht, treedt namens de NOB op tijdens een congres van 'De Smeetskring', de studievereniging voor fiscale studenten aan de Universiteit van Tilburg. Thema van het congres is de vierde tranche Awb.

22 JOB-kookworkshop, nu in Rotterdam. De opkomst is net als in Amsterdam goed.

26 Een NOB-delegatie onder leiding van voorzitter Henk Koller brengt een bezoek aan staatssecretaris De Jager van Financiën. In het verlengde van een aantal recente contacten met beleidsambtenaren wordt besproken op welke punten het ministerie en de NOB elkaar wel en niet kunnen helpen in het fiscale wetgevingsproces, de uitvoering van het fiscale beleid en in internationale kwesties.

29 Reactie van de Commissie Wetsvoorstellen naar aanleiding van de consultatie over de uitgangspunten van het Nederlandse internationale fiscale (verdrags)beleid.

NOVEMBER

2 Alle aspirant-leden ontvangen een mail dat ze zich vanaf nu via hun Persoonlijke Pagina op de NOB-website online kunnen inschrijven voor cursussen en trainingen van de Beroepsopleiding.

3 De Commissie Beroepszaken vormt de werkgroep 'Randvoorwaarden handhavingsovereenkomsten met fiscale intermediairs'. Leden zijn Philippe Albert, Marieke Bakker,

Dick Barmentlo, Wim Gohres, Hans Noordermeer, Martin Rabenort, Arnold Vredenburg en Ellen Schouten (secretaris). Tijdens haar eerste bijeenkomst bespreekt de werkgroep het commentaar dat de NOB zal geven op de concepttekst voor een standaardconvenant voor fiscale intermediairs.

5 Commentaar van de Commissie Wetsvoorstellen op de nota's naar aanleiding van het verslag en de eerste en tweede nota van wijziging bij het Belastingplan 2010 en enkele bijbehorende wetsvoorstellen (32 129 en 32 130).

6 Voorzitter Koller maakt deel uit van een forum op het 19^e

Maastrichts fiscaal symposium. Thema: 'De onstuitbare opmars van horizontaal toezicht'. Koller wordt geïnterviewd in het onderdeel over de positie van belastingadviseurs. Centrale vraag daarbij is of intermediairs 'onmisbaar' zijn bij het in praktijk brengen van horizontaal toezicht. Andere gasten op het symposium zijn vertegenwoordigers van de Belastingdienst, multinationals, overheden en woningcorporaties.

10 Bedrijfsfiscalistendag in Amersfoort met als thema 'De carrière van de bedrijfsfiscalist'. In zijn openingswoord kan sectievoorzitter Huib Brouwer melden dat zich enkele dagen eerder het vijfhonderdste lid heeft aangemeld

(gewone leden + aspirant-leden). In het programma dat volgt belichten recruiter Fred Spee, arbeidsmarktonderzoeker Ewen Burns, hoofd Fiscale Zaken Koninklijke Shell Alan McLean en ex-bedrijfsfiscalist Mark van Kruijsbergen verschillende kanten van het carrièreverloop van bedrijfsfiscalisten.

11 Regiobijeenkomst te Eindhoven: de derde van het jaar.

16 Voorzitter Henk Koller en bestuursleden Bartjan Zoetmulder en Wouter Paardekooper vertegenwoordigen de NOB tijdens een vooroverleg op het ministerie van Financiën over het opzetten van een structureel contact

tussen NOB en ministerie over het Nederlandse internationale fiscale (verdrags)beleid en het vestigingsklimaat. Van de kant van het ministerie zijn aanwezig Marco Heutinck (Ondernemingen), Leo Zuliani (APA/ATR-team) en Harry Roodbeen (IFZ). De bijeenkomst loopt vooruit op de oprichting van de commissie Internationale Fiscale Zaken van de NOB.

30 Commentaar van de Commissie Wetsvoorstellen op het wetsvoorstel Successiewet 1956 (31 930) voor de behandeling in de Eerste Kamer.

DECEMBER

2 JOB-lezing 'De groepsrentebox' door prof. mr. J.W. Bellingwout.

2 Seminar 'Uitwisseling van inlichtingen' in Zeist, georganiseerd door de sectie Formeel Belastingrecht. Dagvoorzitter is Peter van Iersel. Het thema is uiterst actueel, want de staatssecretaris heeft twee dagen eerder aangekondigd 200 extra ambtenaren in te zetten voor het achterhalen van verzwegen buitenlands vermogen. Inleiders op het seminar zijn belastingadviseurs Bram de Nies en Leo Neve, advocaat-belastingkundige Arnaud Booij en advocaat/hoogleraar formeel belastingrecht Guido de Bont.

3 Commentaar van de Commissie Wetsvoorstellen op het Belastingpakket 2010 (32 129 en 32 130) voor de behandeling in de Eerste Kamer.

9 Sessie van het Algemeen Bestuur over het strategiedocument 2010-2012. Besloten wordt de drie speerpunten uit de strategienotitie 2006-2009 te handhaven – die bieden nog steeds het juiste kader. Het zijn: versterken van het ledencontact, het positief beïnvloeden van het imago van de belastingadviseur en deelname van de NOB aan maatschappelijke discussies. De twee laatstgenoemde speerpunten krijgen de komende jaren meer nadruk. Voor alle

speerpunten zal een aantal concrete activiteiten geformuleerd worden. De communicatie naar de leden over de NOB-activiteiten zal verder worden opgevoerd.

11 Voorzitter Koller ontvangt uit handen van onderzoekers Allard Lubbers en Netty van Kreveld van de Universiteit Leiden het rapport 'Wetgevingsadvisering door de Commissie Wetsvoorstellen van de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs'. In het onderzoek worden de NOB-wetscommentaren vergeleken met die van de Raad van State, wordt het effect van de commentaren bepaald en wordt aangegeven hoe de werkwijze van de Com-

missie Wetsvoorstellen mogelijk verbeterd kan worden.

14 Oprichtingsvergadering van de specialistensectie estate planning. Het bestuur van de sectie bestaat uit Frans Sonneveldt (Mazars, voorzitter), Xavier Auerbach (PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs), Hans Bom (KPMG Meijburg & Co Belastingadviseurs), Nathalie Idsinga (Loyens & Loeff NV), Rudolf Janssen (Deloitte Belastingadviseurs B.V.), Tamara Peters van Neijenhof (BDO CampObers Accountants & Belastingadviseurs) en Sabine de Wijkerslooth-Lhoëst (Ernst & Young Belastingadviseurs). Frederique Richelle (Mazars) is secretaris.

17 JOB-Canal Cruise in Amsterdam. Uit het verslag: 'De eerste sneeuw van Koning Winter zorgde voor prachtige feestelijke taferelen.'

31 De NOB is in 2009 opnieuw gegroeid. Per 31 december bedraagt het ledental 4.529; een stijging van 2,5% ten opzichte van 1 januari 2009 (4.417). De samenstelling is als volgt (tussen haakjes de aantallen per 1 januari 2009): gewone leden 2.979 (2.907); aspirant-leden 948 (937); bedrijfsfiscalisten/gewone leden 499 (472); buitengewone leden 103 (101).

Werken aan de effectiviteit

Mariska van der Maas

Ze is sinds 2006 secretaris van de Commissie Wetsvoorstellen. Een extra activiteit naast haar gewone werk als belastingadviseur in de algemene praktijk bij PricewaterhouseCoopers.

'Voor de Commissie Wetsvoorstellen was 2009 een druk jaar. Maar dat is een trend: er komt steeds meer op ons af en we pakken zelf ook steeds meer zaken op. Een voorbeeld van dat laatste is dat we belangrijke wetsvoorstellen sinds enige tijd consequent volgen op hun parlementaire route. Zo hebben we in 2009 drie keer gereageerd op de aangepaste Successiewet en op het Belastingplan 2010. Bij die wetsvoorstellen hebben we ook nog een commentaar uitgebracht na de behandeling in de Tweede Kamer en voordat het voorstel in de Eerste Kamer aan de orde kwam.'

HEEL PAKKET

'In totaal hebben we in 2009 tien wetscommentaren en twee reacties op consultatiedocumenten naar de Vaste Commissie voor Financiën van de Tweede Kamer gestuurd.

Daarnaast hebben we van het ministerie ongeveer dertig concept-besluiten ontvangen, waarvan we er zo'n twintig – vertrouwelijk – becommentarieerd hebben. Een heel pakket dus. En het blijft groeien. Financiën heeft ons bijvoorbeeld gevraagd om ook bij de bestaande besluiten knelpunten uit de praktijk door te geven die we zelf gesignaleerd hebben, zodat ze die in een nieuwe versie van het besluit kunnen meenemen. Dat gaan we nu doen. We vinden het ook best prettig om meer actief en niet alleen reactief bezig te zijn.'

REGELNEEF

'Als secretaris ben je een regelneef. Je benadert mensen voor bijdragen en bewaakt de voortgang en de deadlines van alle commentaren. Daarnaast heb je een belangrijke taak in de voorlaatste fase van een commentaartraject, bij het omwerken van alle losse bijdragen tot één geheel. Die versie wordt daarna dan in kleiner of groter comité tot finale versie gemaakt. In 2009 hebben we vanwege de hoeveelheid werk het secretariaat in tweeën gesplitst. Ik doe nu alles wat met wetgeving heeft te maken en Beatrix den Boer – die al plaatsvervangend secretaris was – zorgt voor het deel dat betrekking heeft op de wetsuitvoering.'

EFFECTIVITEIT

'Veel aandacht hebben we in 2009 besteed aan het vergroten van de effectiviteit van de wetscommentaren. Het is natuurlijk duidelijk dat je meer invloed kunt hebben als je in een eerder stadium van een wetsvoorstel – als nog niet alle fundamentele keuzes zijn gemaakt – mag meepraten. Gelukkig zit Financiën ook op dat spoor, en dus worden we vaker uitgenodigd om al in een vroege fase onze mening kenbaar te maken. Van dat soort mogelijkheden maken we uiteraard volop gebruik.

'Verder hebben we in 2009 op het ministerie kort na de publicatie van het nieuwe Belastingplan weer een sessie met de opstellers ervan gehad, waarbij wij de voorstellen vanuit de praktijk becommentarieerden. Dat heeft concrete resultaten opgeleverd. Onze opmerkingen over de voorgestelde werkkostenregeling bijvoorbeeld hebben er zeker toe bijgedragen dat daar nu vanaf 2011 voor een aantal jaar een keuzeregime geldt.

'En niet in de laatste plaats: we hebben een aantal Kamerleden in een persoonlijk gesprek een toelichting gegeven op bepaalde punten uit ons commentaar op het Belastingplan 2010. Die gecombineerde aanpak heeft tastbare resultaten opgeleverd, onder meer dat de bestuurderseis in de doorschuifregeling bij schenking van ab-aandelen is afgeschaft en dat de standaardboetes voor aangifteverzuimen in de IB zijn gematigd.'

RAPPORT

'Eind 2009 verscheen het rapport van Netty van Kreveld en Allard Lubbers van de Universiteit Leiden over de werkzaamheden van onze Commissie.* Daarin krijgen we het advies om ons beoordelingskader aan te scherpen door in onze commentaren uit te gaan van drie hoofdpunten: de regeling bevat onvolkomenheden van juridische aard, ze is niet effectief of efficiënt en ze leidt tot uitvoeringsproblemen. We bekijken nu in hoeverre we ons huidige toetsingskader zullen aanpassen, en ook of het zinvol is om het gebruikte kader expliciet in onze commentaren te noemen – zodat de gebruiker weet wat hij wel en niet kan verwachten.'

LIJN DOORTREKKEN

'Mijn wens voor 2010? Dat we de ingezette lijn kunnen doortrekken. Waarbij ik hoop dat we met Angelique Berg, de nieuwe D-G Fiscale Zaken, net zo goed kunnen samenwerken als met haar voorganger Theo Langejan.'

* Zie pag. 20

Organisatie de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs

BESTUUR

mr. H. Koller, *voorzitter*
portefeuille
CFE Executive Committee en
Professional Affairs Committee
Public Relations/communicatie
Voorzittersoverleg beroepsorganisaties

mr. W.A. Paardekooper, *secretaris*
portefeuille
Bureau NOB
Commissie van Beoordeling
Tuchtrechtspraak

mr. M.L.A. van Rij, *penningmeester*
portefeuille
Ledencontact

mw. mr. L.D.L. Bles-Temme
portefeuille
Jaarcongres
Middelgrote en kleinere kantoren

drs. H.C. Brouwer
portefeuille
Bedrijfsfiscalisten
Contacten VNO NCW

mr. W.J.D. Gohres
portefeuille
Voorzitter Commissie Beroepszaken

mw. dr. S.J.C. Hemels
portefeuille
Overleg met studentenverenigingen
Studentenvoorlichting

mr. C.D.E.J. Nijman
portefeuille
Beconoverleg Belastingdienst
Bestuurlijk Overleg Belastingdienst
Jaarcongres

mr. J.V. van Noorle Jansen
portefeuille
Exposé
VHMF congres

prof. dr. F. Sonneveldt
portefeuille
Voorzitter Stichting Opleiding Belastingadviseurs

mr. B.R. Zoetmulder
portefeuille
Jonge Orde van Belastingadviseurs
Specialistensecties

COMMISSIE VAN BEOORDELING

mr. G. Bout, *voorzitter*
mw. mr. M. de Best
drs. A.C.J. Bosman
mr. B.J. Brouwer
mr. L.M. Geerse
mr. P. van Iersel
drs. H.Th. Kuipers
mr. W.A. Paardekooper

RAAD VAN TUCHT

mw. mr. M.Y.C. Poelmann, *voorzitter*
mr. F. van der Wind, *plv. voorzitter*
mw. mr. C.N.H. Lokerse, *hoofdgriffier*
mw. mr. S.E. Postema, *plv. griffier*

mr. W.E. van Asbeck
mr. drs. P.J.M. Bruin
mr. G.O.R. Doeve
mr. F.M.M. Duynstee
drs. G.J.M. Jacobs
mr. W.H.A. Kannekens
drs. W.H. van der Meer
mr. W.T.I.M. Nota
mr. M. Sanders

RAAD VAN BEROEP

prof. dr. J.W. Zwemmer, *voorzitter*
mr. P.A. Wackie Eysten, *plv. voorzitter*
mr. drs. M.R.T. Pauwels, *griffier*
mr. C.B. Bavinck, *extern lid*

mr. I. Damsté
mr. C.E.M. Estourgie
mr. M.V. Lambooj

BESTUURSCOMMISSIES

Commissie Bedrijfsfiscalisten

drs. H.C. Brouwer, *voorzitter*
mw. drs. M.A.E. Cox
mr. D.G. van Hilten
drs. T. Koelman
drs. W.H. Peters

Commissie Beroepszaken

mr. W.J.D. Gohres, *voorzitter*
dr. mr. P.G.H. Albert
mr. D.G. Barmantlo
mr. F.G. Barnard
mr. F.T.M. Deurvorst
mr. F.M.M. Duynstee
drs. T.J. Noordermeer
mr. M.P.M. van de Ven
mw. mr. E. Schouten, *secretaris*

Commissie Wetsvoorstellen

mr. drs. S.A.W.J. Strik, *voorzitter*
mw. drs. M.R. van der Maas, *secretaris*
prof. mr. J.W. Bellingwout
mw. mr. B.E.M. den Boer
mr. S.E. Faber
drs. M.J.A.M. van Gijlswijk

prof. dr. E.J.W. Heithuis
mw. dr. S.J.C. Hemels
mr. J.W.B. van Hooij
prof. dr. P. Kavelaars
mr. M.H.C. Ruijschop
mr. E.B. van der Stok
mr. drs. M.F. Sunderman
mr. R.H. de Vries

OVERIGE BESTUREN EN COMMISSIES

Sectie Europees Fiscaal Recht

drs. B.J. Kiekebeld, *voorzitter*
prof. mr. F.A. Engelen
mr. N. de Haan
mr. F.C. de Hosson
prof. dr. H.T.P.M. van den Hurk
drs. R.A. van der Jagt
dr. T. Koelman
prof. dr. D.M. Weber
mr. D.S. Smit, *secretaris*

Sectie estate planning

prof. dr. F. Sonneveldt, *voorzitter*
mr. X.G.R. Auerbach
mr. J.M. Bom
mw. mr. N. Idsinga
mr. R.L.M.C. Janssen
mw. mr. T.N. Peters van Nijenhof
mw. mr. S.A.M. de Wijkerslooth-Lhoëst
mw. F.M. Richelle LLM, *secretaris*

Sectie Formeel Belastingrecht

mr. D.G. Barmantlo, *voorzitter*
mr. P.J. van Amersfoort
mr. M.J. van Dieren
mr. J.A.R. van Eijdsen
mr. M. Hendriks
mr. F.R. Herreveld
mr. P. van Iersel
mr. drs. R. Steenman, *secretaris*

Sectie Loonbelasting en Sociale Verzekeringen

mr. J.D. Schouten, *voorzitter*
mr. L.E. Bindemann
mr. E.P.J. Dankkaart
mr. M.L. Kawka
mr. A.A.W. Langevoord
mr. H.M.M. Prinsen
mr. R.H.R. Vliese
mw. mr. J.W.H. Nietveld, *secretaris*

Sectie Omzetbelastingsspecialisten

prof. dr. H.W.M. van Kesteren, *voorzitter*
mr. H. Hop
mr. J.A.M. van Loenen
mr. J.P. van der Putten
mr. T.H. Scheer
mr. R.M. Vermeulen
mr. dr. W. de Wit
mr. J.B.O. Bijl, *secretaris*

Sectie Tax Assurance

mr. S. Kloosterhof, *voorzitter*
mw. drs. M.A.E. Cox
mr. E.M.E. van der Enden
drs. I. Lacroix
drs. T.J. Noordermeer
mr. Th. Ostermann
mr. M. Rabenort
mw. drs. M.A.Th. Turkenburg
mw. drs. P.J.C. van den Boom, *secretaris*

Sectie Transfer Pricing

mr. M.J.M. Diepstraten, *voorzitter*
mr. J.K.H. van Dam
drs. P.H.M. Flipsen
mr. M.J.M. Heijenrath
mr. D.G. van Hilten
mr. drs. H.J. Kamphuis
mr. N.J.T. Rosmalen
mr. M. Temme
mw. drs. L.M. Sanders, *secretaris*

de Jonge Orde van Belastingadviseurs

mr. H.H. de Hartog, *voorzitter*
drs. D. Kuiper, *penningmeester*
mw. mr. M.A. Blaak, *secretaris*
mr. N. Kolste
mr. drs. J.C. Ku
mr. E.H. Poot
mr. B.R. Zoetmulder (namens NOB-bestuur)

Commissie Vaktechniek van de JOB

mr. drs. J.C. Ku, *voorzitter*
mr. A.M.O. Bazuin
mw. K.J.M. van Bommel MSc
mw. S.M.H. Janssen LLM
mr. drs. W.J.G. van Veen

VERTEGENWOORDIGINGEN

Confédération Fiscale Européenne (CFE)

mr. H. Koller (*voorzitter Professional Affairs Committee*)
mr. D.G. Barmantlo (*Professional Affairs Committee en General Assembly*)
mr. J.A.M. van Loenen (*Fiscal Committee, indirect taxes*)
mr. F.H.J. Sobels (*General Assembly en Council*)
mr. D.S. Smit (*Fiscal Committee, direct taxes*)

Raad voor het Vrije Beroep

mr. G.J. Westra
mr. F.H.J. Sobels (*plv.*)

Becon-overleg

mr. C.D.E.J. Nijman

Postacademisch Onderwijs

Belastingwetenschap
mr. M.H.C. Ruijschop

Voorzittersoverleg

mr. H. Koller
mr. F.H.J. Sobels

Participanten

Koninklijk NIVRA
Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie
Nederlandse Orde van Advocaten
de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs

Redactie Exposé

drs. H. Bergman
mr. L.P. van den Kommer
mr. J.V. van Noorle Jansen
mw. drs. M.C. Teuben
mw. mr. C.S. Wetemans

Bureau NOB

mr. F.H.J. Sobels, *directeur*
Angelique van Streepen, *hoofd*
Sabrina Berkhout, *secretaresse*
mr. Denise Brouwer, *secretaris Commissie van Beoordeling*
Julia Dondokha, *secretaresse ledenadministratie*
Maurice Kramer, *administrateur*
Simone de Laat-van Breemen, *financieel/administratief medewerkster*
Gwen Labots, *juridisch secretaresse*
mr. Ellen Loggen-Rijnders, *juridisch beleidsmedewerker*
Cateljine van Melle, *functioneel beheerder*

Ingrid Roozendaal, *secretaresse*
mr. Ellen Schouten, *secretaris Commissie Beroepszaken*
Ilse Woerden, *coördinator*
Sandra Wolff, *office manager*

De NOB-wetscommentaren onderzocht

Allard Lubbers

In december 2009 verscheen een rapport* van de Universiteit Leiden over de wetscommentaren van de NOB. Hoogleraar belastingrecht Allard Lubbers kijkt terug op doel en conclusies van het onderzoek – dat hij uitvoerde samen met onderzoekster Netty van Kreveld.

‘Op zich is het al bijzonder dat een private instelling als de NOB zoveel tijd en moeite steekt in wetgevingsadviezen. Dan moet je toch oprecht begaan zijn met de materie en de overtuiging hebben dat je echt een bijdrage kunt leveren aan betere fiscale wetgeving. De Commissie Wetsvoorstellen zet zich al vele jaren op een enthousiaste manier in en laat zich zelden of nooit ontmoedigen. Dat heeft er in elk geval toe geleid dat de commentaren van de NOB een vaste factor zijn geworden in het fiscale wetgevingsproces. Niemand die daarbij betrokken is kan om ze heen.’

DRIE VRAGEN

‘Doel van ons onderzoek was in de eerste plaats om vast te stellen wat de toegevoegde waarde van de NOB-wetscommentaren is ten opzichte van de adviezen van de Raad van State. Waarbij we uiteraard in ogenschouw moesten nemen dat de NOB een belangenorganisatie is en geen “onafhankelijke” wetgevingsadviseur. Daarnaast wilden we bepalen wat het effect van de commentaren is. Leiden ze vaak tot aanpassing van de voorgestelde wetgeving? En ten derde ging het ons om de vraag of de werkwijze van de Commissie Wetsvoorstellen mogelijk verbeterd kan worden.’

MEER PUNTEN

‘Onze bevinding was dat in de NOB-commentaren gemiddeld genomen aanzienlijk meer punten aan de orde komen dan in de adviezen van de Raad van State. Daarnaast worden doorgaans andere tekortkomingen van fiscale wetsvoorstellen gesignaleerd dan de Raad van State doet. En verder is de Commissie Wetsvoorstellen flexibel: ze kan aanvullende commentaren uitbrengen en in het stadium

van de parlementaire behandeling direct contact zoeken met Kamerleden om bepaalde punten nader toe te lichten.’

EFFECTIVITEIT

‘Wat het effect van de NOB-commentaren betreft hebben we geconstateerd dat de tekortkomingen die worden gesignaleerd ruimschoots aan de orde komen tijdens de parlementaire behandeling. In vrijwel alle gevallen vragen één of meer fracties in de Tweede Kamer de staatssecretaris te reageren op de op- en aanmerkingen van de NOB. Daar staat tegenover dat dat alles maar in een beperkt aantal gevallen leidt tot aanpassing van het wetsvoorstel. Op basis van een kleine steekproef komen wij tot elf procent. Soms zijn budgettaire redenen de oorzaak, maar waarschijnlijk speelt ook mee dat het voorstel gebaseerd is op eerder gemaakte keuzes van politieke of systeemtechnische aard die men aan de kant van het ministerie niet meer wil of kan terugdraaien.’

TOETSINGSKADER

‘Ten aanzien van de werkwijze van de Commissie Wetsvoorstellen adviseren we om een aangepast beoordelingskader te gebruiken, waarbij systematischer dan nu gebeurt gekeken wordt naar de vraag of het wetsvoorstel onvolkomenheden van juridische aard bevat, of het niet effectief of niet efficiënt is en of het mogelijk tot uitvoeringsproblemen leidt. We denken dat de toetsing van de wetsvoorstellen daarmee voor de buitenwereld objectiever en transparanter wordt. Het is een aanscherping van het beoordelingskader dat de commissie al vele jaren gebruikt, en waarbij getoetst wordt aan de criteria rechtsgelijkheid,

rechtszekerheid, uitvoerbaarheid, strijdigheid met het Europese recht, terugwerkende kracht, administratieve lastendruk en fiscaal vestigingsklimaat.’

VASTE KAMERCOMMISSIE

‘Op 3 februari 2010 was er naar aanleiding van het verschijnen van ons rapport een bijeenkomst tussen een NOB-delegatie, wij als onderzoekers en de Vaste Kamercommissie voor Financiën. Het initiatief daarvoor was gekomen vanuit de Kamercommissie – wat op zich al niet vaak gebeurt. Tijdens de bijeenkomst bleek nog eens duidelijk dat de Kamerleden de NOB-commentaren uiterst waardevol vinden, en ook beslist willen dat men daarmee doorgaat. Juist de combinatie van fiscaaltechnische kennis en uitgebreide praktijkervaring die de NOB meebrengt spreekt aan. Waarbij vanuit de Kamercommissie enkele nuttige tips werden gegeven om de commentaren nog beter te laten aansluiten op het dagelijkse parlementaire werk. Opvallend was ook nog de uitspraak van de voorzitter van de vergadering dat heel wat belangenorganisaties hun vingers zouden aflikken bij een score van elf procent.’

Het rapport van de Universiteit Leiden is te downloaden van de NOB-website.

* Mw. mr. N.M.A. van Kreveld /Prof. dr. A.O. Lubbers, *Wetgevingsadvisering door de Commissie Wetsvoorstellen van de Nederlandse Orde van Belastingadviseurs*, Universiteit Leiden, 2009, 128 pagina's. Het onderzoek bouwt voort op de masterscriptie van Van Kreveld uit het studiejaar 2008/2009.

Ledental 1970-2010

Datum	Totaal	Aanwas	Vermindering	Saldo
1-1-1970	119	22	3	19
1-1-1971	138	25	5	20
1-1-1972	158	15	4	11
1-1-1973	169	23	1	22
1-1-1974	191	35	7	28
1-1-1975	219	26	5	21
1-1-1976	240	19	10	9
1-1-1977	249	51	6	45
1-1-1978	294	32	11	21
1-1-1979	315	38	12	26
1-1-1980	341	65	10	55
1-1-1981	396	57	9	48
1-1-1982	444	76	9	67
1-1-1983	511	102	13	89
1-1-1984	600	100	20	80
1-1-1985	680	96	26	70
1-1-1986	750	161	28	133
1-1-1987	883	175	25	150
1-1-1988	1.033	206	24	182
1-1-1989	1.215	101	36	65
1-1-1990	1.280	239	41	198
1-1-1991	1.478	341	87	254
1-1-1992	1.732	231	83	148
1-1-1993	1.880	287	147	140
1-1-1994	2.020	241	179	62
1-1-1995	2.082	280	159	121
1-1-1996	2.203	359	187	172
1-1-1997	2.375	370	121	249
1-1-1998	2.624	477	198	279

Datum	Totaal	Aanwas	Vermindering	Saldo
1-1-1999	2.903	265	138	127
1-1-2000	3.030	377	123	254
1-1-2001	3.284	448	197	251
1-1-2002	3.535	394	181	213
1-1-2003	3.748	406	253	153
1-1-2004	3.901	274	153	121
1-1-2005	4.022	299	296	3
1-1-2006	4.025	332	249	83
1-1-2007	4.108	357	217	140
1-1-2008	4.248	365	196	169
1-1-2009	4.417	342	230	112
1-1-2010	4.529			
Aantal gewone leden	2.979			
Aantal aspirant-leden	948			
Aantal bedrijfsfiscalisten ¹	499			
Aantal buitengewone leden	103			
Totaal	4.529			

¹ Het gaat hier om bedrijfsfiscalisten die gewoon lid zijn.

Verdeling mannen en vrouwen per 1 januari 2010	Mannen	Vrouwen	Totaal
Gewoon lid	2.302	677	2.979
Aspirant-lid	586	362	948
Bedrijfsfiscalist	373	126	499
Buitengewoon lid	99	4	103
Totaal			4.529

Gewone NOB-leden naar leeftijd per 1 januari 2010	< 35	35-45	45-65	> 65	Totaal
Gewoon lid	1.273	1.021	683	2	2.979

NOB-leden per kantoor (>10) per 1 januari 2010	Gewoon	Aspirant	Totaal
PricewaterhouseCoopers	418	186	604
Deloitte	428	145	573
Ernst & Young	325	141	466
KPMG Meijburg & Co	268	86	354
Loyens & Loeff	156	56	212
BDO CampsObers Accountants & Belastingadv.	146	54	200
Mazars	66	23	89
Berk Accountants en Belastingadviseurs	48	13	61
Baker & McKenzie	27	18	45
Van den Boomen Belastingadviseurs B.V.	32	13	45
Grant Thornton	27	10	37
Meeuwsen Ten Hoopen	29	5	34
RSM Niehe Lancée Holding N.V.	24	8	32
PKF Wallast	24	4	28
Pereira, Van Vliet & Partners BV	15	7	22
HLB Schippers	17	4	21
Crop Belastingadviseurs	19	1	20
KroeseWevers	11	9	20
Greenberg Traurig	16	3	19
Koenen en Co Belastingadviseurs	13	6	19
RSM Wehrens, Mennen & de Vries Bel.adv. N.V.	14	5	19
VMW Taxand	16	3	19
Wesselman Accountants Belastingadviseurs	15	1	16
Baat Accountants & Fiscalisten	11	4	15

NOB-leden per kantoor (>10) per 1 januari 2010	Gewoon	Aspirant	Totaal
Allen & Overy	9	4	13
Horlings Belastingadviseurs	10	3	13
Clifford Chance LLP	9	3	12
Horwath de Zeeuw & de Keizer	9	3	12
Nauta Dutilh	10	1	11
Otterspeer, Haasnoot & Partners	8	3	11
HLB Van Daal & Partners N.V.	9	1	10
JAN © Accountants & Belastingadviseurs	8	2	10
De Keijzer Nipius & Co Belastingadviseurs BV	6	4	10
Taxperience N.V.	7	3	10
Visser & Visser Belastingadviseurs B.V.	4	6	10
Overige kantoren	725	96	821
Bedrijfsfiscalisten	499	14	513
Buitengewone leden			103
Totaal			4.529

NOB-leden per plaats per 1 januari 2010	Gewoon lid	Aspirant-lid	Bedrijfsfisc.	Totaal
Amsterdam	714	273	111	1.098
Rotterdam	450	168	31	649
Eindhoven	171	69	11	251
Amstelveen	159	67	6	232
Den Haag	114	39	39	192
Utrecht	84	40	28	152
Breda	75	35	7	117
Arnhem	65	20	9	94
Maastricht	49	11	3	63
Alkmaar	48	11	0	59
Zwolle	45	12	2	59
Leiden	30	11	9	50
Capelle aan den IJssel	35	9	6	50
Den Bosch	37	9	3	49
Groningen	33	11	1	45
Tilburg	30	9	1	40
Leeuwarden	25	6	1	32
Schiphol	12	1	18	31
Enschede	28	2	0	30
Hoofddorp	8	1	21	30
Waalre	19	7	0	26
Amersfoort	18	1	5	24
Nijmegen	19	5	0	24
Haarlem	15	6	1	22
Venlo	11	6	5	22
Almere	10	1	9	20
Delft	16	4	0	20
Heerlen	9	3	8	20

NOB-leden per plaats per 1 januari 2010	Gewoon lid	Aspirant-lid	Bedrijfsfisc.	Totaal
Hilversum	11	1	8	20
Voorburg	17	3	0	20
Helmond	17	1	1	19
Naaldwijk	12	4	0	16
Weert	13	2	1	16
Gouda	8	4	3	15
Zeist	3	0	12	15
Oosterbeek	9	5	0	14
Roermond	11	3	0	14
Woerden	9	4	1	14
De Meern	11	2	0	13
Alphen aan den Rijn	9	1	2	12
Bussum	8	4	0	12
Hengelo	8	4	0	12
Wognum	5	7	0	12
Dordrecht	5	0	6	11
Almelo	5	3	2	10
Assen	8	2	0	10
Baarn	9	0	1	10
Doetinchem	9	1	0	10
Emmen	6	4	0	10
Rijswijk	5	1	4	10
Overige plaatsen				507
Buitengewone leden				103
Subtotaal				4.406
Bedrijfsfiscalisten overige plaatsen				123
Totaal				4.529

Raad van Tucht

Inkomst nieuwe klachten in 2009	6
Aantal klachten ingetrokken in 2009 na bemiddeling (waarvan twee klachten die in 2008 zijn ingediend)	2
Aantal klachten die zijn ingetrokken zonder bemiddeling	2
Aantal uitspraken in 2009 (waarvan één uitspraak van een klacht ingediend in 2007 en vier uitspraken van klachten ingediend in 2008)	7
Aantal (gedeeltelijk) gegrond verklaarde klachten, met maatregel	2
Aantal ongegrond verklaarde klachten	5
Aantal gedeeltelijk ongegrond, gedeeltelijk niet-ontvankelijk verklaarde klachten	0
Aantal niet-ontvankelijk verklaarde klachten	0

Raad van Beroep

Inkomst nieuwe beroepen in 2009	1
Aantal ingetrokken beroepen	0
Aantal uitspraken in 2009 (waarvan één beroep dat in 2008 is ingediend)	2
Aantal verworpen beroepen	2
Aantal vernietigde uitspraken	0

Publicaties

NOB/LOF-scriptieprijs
Groepsrentebox als alternatief voor het afgeschafte
concernfinancieringsregime
Auteur: mr. M.F. Nouwen
NOB/LOF serie nr. 18, Deventer, Kluwer,
ISBN 978 90 13 06741 5

Exposé 2009
Jaargang 15
Nummer 1 Aansprakelijkheid van de belastingadviseur
Nummer 2 Diversiteit
Nummer 3 Indirecte belastingen
Nummer 4 Europa Fiscaal
Nummer 5 De NOB in bedrijf

Lustrumbundel
36 Befaamde Fiscale Arresten
drs. H. Bergman
Deventer, Kluwer, ISBN 978 90 13066 16 6

JOB
2008/2009, Lezingen commissie Vaktechniek
Amersfoort, Sdu Fiscale & Financiële Uitgevers

Overige publicaties
Jaarboek 2009
Jaarverslag NOB 2008

NOB-afgevaardigden in de CFE

De Confédération Fiscale Européenne (CFE) is de koepelorganisatie van 32 nationale beroepsorganisaties van belastingadviseurs in 24 landen, waarbij in totaal 180.000 adviseurs zijn aangesloten. In 2009 vierde de CFE in Parijs haar vijftigjarig bestaan. De NOB heeft vijf afgevaardigden.

Henk Koller (voorzitter van de NOB) is onafhankelijk voorzitter van het Professional Affairs Committee van de CFE en maakt als zodanig ook deel uit van de Executive Board. 'We hebben de vijftigste verjaardag van de CFE in stijl gevierd. Maar tegelijkertijd weten we dat er de nodige problemen zijn. De CFE staat op een kruising van wegen. Sommige landen willen een forse stap vooruit met de professionalisering van de organisatie; andere zijn bang daarbij invloed te verliezen. Maar er zullen binnenkort hoe dan ook keuzes gemaakt moeten worden: over de omvang van de organisatie, het organisatiemodel, de afhankelijkheid van de grote landen en de invloed die we willen uitoefenen in Brussel. Makkelijk gaat dat niet. Tekenend is bijvoorbeeld dat de besluitvorming over een nieuw contributiesysteem werd doorgeschoven naar april 2010.'

Frits Sobels is als directeur van de NOB al sinds 1995 lid van de General Assembly en de Council. 'Nederland manifesteert zich als vooraanstaand fiscaal land stevig in de CFE. Met name in de jaren negentig hebben we ons als NOB – met succes – verzet tegen welke regulering van het beroep dan ook. Nu speelt die kwestie minder. Maar de CFE is en blijft voor ons een belangrijk platform. Wij leveren veel input, maar krijgen er ook wat voor terug. Zo was de oprichting van het Professional Affairs Committee voor ons de aanleiding om een NOB-pendant op te richten: de Commissie Beroepszaken. De anti-witwasregelingen zagen we al lang van te voren aankomen dankzij informatie van de CFE. Ik geniet tijdens de bijeenkomsten ook altijd van het ritueel, de landenvlaggetjes – het is een Europese Commissie in het klein. Eén belangrijk verschil met de begintijd

is er wel. Sinds een aantal jaren hebben we geen tolken meer. De discussies gaan nu een stuk sneller!'

Daniël Smit is de NOB-afgevaardigde voor de directe belastingen in het Fiscal Committee. Daar komen – zoals hij het zegt – 'twee keer per jaar vakidioten uit heel Europa samen'. Veel aandacht was er in 2009 voor de strijd tegen zwartsparen en aanverwante thema's, zoals internationale informatie-uitwisseling. 'Elke deelnemer had een vragenlijst ingevuld over hoe deze zaken in zijn of haar land geregeld zijn. Daarover hebben we uitvoerig van gedachten gewisseld. Het zijn nogal technische discussies, maar daar is het Fiscal Committee ook voor bedoeld. Er waren afgevaardigden uit een kleine twintig EU-landen aanwezig, plus een aantal *observers* uit onder meer Rusland en Zwitserland. Ik geniet altijd van de bijeenkomsten. En zeker afgelopen jaar, toen het programma vanwege het vijftigjarig bestaan van de CFE ook nog voorzorg in een mooi diner in een prachtige ambiance.'

Hans van Loenen vertegenwoordigt de NOB sinds 2006 in het Fiscal Committee voor de indirecte belastingen. Arresten en lopende zaken van het Hof van Justitie EG vormen de belangrijkste bron van discussie voor de afgevaardigden. 'We praten daarover tot in detail. Punt is dat de Btw-richtlijn door de lidstaten in grote lijnen wel hetzelfde, maar op onderdelen toch verschillend in de nationale wetgeving is geïmplementeerd. Dat levert in een gezelschap van dertig afgevaardigden heel wat discussiepunten op. Regelmatig komt er een rechter van het Hof van Justitie op bezoek om te horen wat wij van bepaalde ontwikkelingen vinden. Soms zien we onderdelen van ons advies terug in het uiteindelijke arrest.'

Ook buiten de fysieke bijeenkomsten van het Fiscal Committee voorzien de leden van de sectie Indirecte Belastingen elkaar van informatie. 'Als er een relevant arrest van de Hoge Raad verschijnt kan ik daarvan een samenvatting in het Engels maken en die via de voorzitter aan alle leden sturen. Zo blijven we onderling op de hoogte.' De sectie Indirecte Belastingen neemt ook actief deel aan het jaarlijkse Tax Forum van de CFE in Brussel, waar alle belangrijke fiscale items binnen de EU worden behandeld.

Dick Barmantlo is de NOB-afgevaardigde in het Professional Affairs Committee, dat zich bezighoudt met alle niet-fiscaaltechnische ontwikkelingen die van invloed kunnen zijn op het beroep van belastingadviseur (vergelijkbaar met de Commissie Beroepszaken in de NOB). 'In onze vergadering in Parijs stonden twee onderwerpen centraal. Het eerste was een update van onze *survey* over de positie van de belastingadviseur in Europa. Daarin komen vragen aan de orde als "Is het beroep geregeld of niet?", "Beschikt de belastingadviseur over een verschoningsrecht?" en "Hoe is de verhouding tussen fiscus en adviseur"? Daarnaast hebben we ter gelegenheid van het vijftigjarig bestaan een manifest opgesteld waarin we besluitvormers in Europa wijzen op de cruciale rol die belastingadviseurs in de CFE-landen hebben als steun voor belastingplichtigen bij het voldoen aan hun fiscale verplichtingen. We benadrukken daarbij dat belastingadviseurs hooggekwalificeerde, onafhankelijke opererende professionals zijn, die met hun werk bijdragen aan de EU als een dynamische en competitieve economie.'

Jaaroverzicht Stichting Opleiding Belastingadviseurs

De SOB biedt twee programma's aan: de Beroepsopleiding Belastingadviseurs voor aspirant-leden van de NOB en het Programma Permanente Educatie voor gewone NOB-leden.

BEROEPSOPLEIDING BELASTINGADVISEURS

Bestuur

Het Algemeen Bestuur heeft mw. mr. J. Kastelein benoemd tot lid van het SOB-bestuur. Het bestuur is nu als volgt samengesteld: prof. dr. F. Sonneveldt (voorzitter), drs. J.M. van Trigt (penningmeester), drs. H. Th. Kuipers, mw. drs. Chr. Noordermeer van Loo en mw. mr. J. Kastelein. In 2009 kwam het bestuur drie keer bijeen.

Programmacommissie

De Programmacommissie (PC) bewaakt de kwaliteit van de opleiding. Alle evaluaties van de cursussen worden in de Commissie besproken; daarnaast fungeert de PC als denktank. De commissie bestaat uit zeven NOB-leden; bij de samenstelling wordt gelet op een evenredige vertegenwoordiging van de kantoren.

Cijfers

Het aantal aspirant-leden steeg licht: van 937 naar 948 (per 1 januari 2010). De

opleiding is in 2009 door 240 cursisten afgerond. Ze konden 33 verschillende cursussen en vier specialistentrajecten volgen. Het totaal aantal cursussen voor aspirant-leden bedroeg 204, met in totaal 3.552 deelnemers.

Alle cursussen worden geëvalueerd: de uitkomsten daarvan zijn een belangrijk middel om de kwaliteit te beoordelen en waar nodig te verbeteren. De gemiddelde totaalscore in de evaluaties was 7,9.

Cursisten

De inzet van de cursisten wordt gemeten aan de hand van de verplichte voorbereidingsopdrachten en de participatie in de cursus. De docenten waren tevreden over de prestaties en inzet van de cursisten. Een beperkt aantal cursisten werd afgewezen.

Wijzigingen in het cursusprogramma

Formeel Belastingrecht

Met ingang van het voorjaar 2009 is de cursus Formeel Belastingrecht uitgebreid naar vier dagdelen. Het programma ziet er nu als volgt uit.

Dag 1

Ochtend Algemene beginselen van behoorlijk bestuur (Awb- en AWR-structuur)

Docent/

cursusleider prof. mr. R.H. Happé

Middag

Fiscale Boetes (incl. FIOD en vierde tranche Awb)

Docent

mr. dr. G.J.M.E. de Bont

Dag 2

Ochtend Bewijslast, omkering bewijslast, bewijslastverdeling, inlichtingenverplichtingen

Docenten

mr. J.A.R. van Eijdsen of
mw. mr. J Kastelein

Middag

Heffingssystematiek
Docent mr. dr. P. van der Wal

Onderhandelen

Op verzoek van de JOB is onderzocht of er aan meerdaagse cursussen in de beroepsopleiding een overnachting kan worden gekoppeld. Besloten werd om de cursus Onderhandelen (vier dagdelen) vanaf het voorjaar 2009 aaneengesloten te laten plaatsvinden.

Praktisch Comptabele Toepassingen 1 voor Omzetbelasting-specialisten

De SOB heeft na overleg met P.J.Th.M. Steeghs RA (cursusleider), prof. dr. H.W.M. van Kesteren (voorzitter specialistensectie Omzetbelastingsspecialisten), mr. S. Kloosterhof (voorzitter specialistensectie Tax Assurance) en drs. J.M. van Trigt (bestuurslid SOB) besloten de cursus Praktische Comptabele Toepassingen 1 voor Omzetbelastingsspecialisten te actualiseren. Er worden Tax Assurance-elementen in de cursus opgenomen. Tijdens het ochtendgedeelte wordt aandacht besteed aan jaarnaalposten, het aangiftebiljet, de rondrekening, vrijgestelde prestaties en niet-vrijgestelde btw. In de middag komen vragen aan bod als 'Wat kan een adviseur verwachten van de accountant?'

Transferpricing

De cursus werd in het najaar 2009 ingekort van drie naar twee dagdelen.

Programma

Geïnteresseerden kunnen het uitgebreide cursusprogramma vinden op de website ([www.nob.net/SOB/Beroepsopleiding Belastingadviseurs](http://www.nob.net/SOB/Beroepsopleiding%20Belastingadviseurs)).

Scholierenvoorlichting

Aspirant-leden die in het kader van de Beroepsopleiding Belastingadviseurs op hun vroegere middelbare school een voorlichtingsles geven over het beroep belastingadviseur krijgen daarvoor één dagdeel.

Persoonlijke Pagina

Sinds augustus 2009 hebben alle aspirant-leden een Persoonlijke Pagina op de website. Ze hebben nu op elk gewenst moment een up to date-overzicht van de aangevraagde/geplande en gevolgde cursussen. Ook is direct zichtbaar voor welk traject is gekozen, welke cursussen nog verplicht gevolgd moeten worden en wat de keuzemogelijkheden zijn. Het is ook mogelijk om via de Persoonlijke Pagina online in te schrijven voor cursussen. De overgang naar het nieuwe systeem vraagt de nodige IT-inspanning. De SOB heeft voor een voorzichtige, stapsgewijze aanpak gekozen. In het najaar van 2009 is gestart met de online-inschrijving voor cursussen die worden gegeven in het voorjaar van 2010.

PROGRAMMA PERMANENTE EDUCATIE

In het kader van het Programma Permanente Educatie stonden in 2009 onderstaande conferenties, seminars en trainingen open voor gewone en buitengewone leden. In totaal zijn in het kader van de Permanente Educatie negen bijeenkomsten georganiseerd, die goed bezocht werden. Leden nemen op vrijwillige basis aan het programma deel.

Fiscale Conferenties

Het doel van de Fiscale Conferenties is verdieping van fiscale techniek en uitwisseling van kennis, ervaring en standpunten. De deelnemers nemen op persoonlijke titel deel en discussiëren vrijuit over de fiscale problematiek die aan de orde wordt gesteld. Aan elke Fiscale Conferentie nemen tien NOB-leden en tien medewerkers van de Belastingdienst deel. De kwaliteit van de deelnemers bepaalt voor een belangrijk deel de kwaliteit van de conferentie. De deelnemers moeten dan ook van een vergelijkbaar technisch niveau zijn. Het gaat om fiscalisten die zich intern en/of extern geprofileerd hebben als deskundige op het gebied van de desbetreffende conferentie, bijvoorbeeld via publicaties, procedures, advisering en/of een interne knowhowfunctie. Behoudens uitzonderingen beschikken de deelnemers over een zeer ruime ervaring. De tweedaagse conferenties staan onder leiding van een fiscalist die een grote reputatie geniet op het terrein van het onderwerp dat centraal staat. Van elke Fiscale Conferentie worden twee verslagen gemaakt. Een kort verslag verschijnt kort na de conferen-

Cursus	Totaal aantal in 2009	Totaal aantal cursisten	Aantal dagdelen
Adviseren	23	230	4
Algemene Introductie	11	330	0
Argumenteren	20	240	4
Basiscommunicatie	26	260	2
Bedrijfsconcentraties: aandelenfusie/kapitaalbelasting	2	52	2
Bedrijfsconcentraties: deelnemingsvrijstelling internationaal	2	50	2
Bedrijfsconcentraties: deelnemingsvrijstelling nationaal	2	52	2
Bedrijfsconcentraties: fiscale eenheid internationaal	2	52	2
Bedrijfsconcentraties: fiscale eenheid nationaal	2	53	2
Bedrijfsconcentraties: fusies en splitsingen	2	52	2
Bedrijfsconcentraties: grensoverschrijdende fusies en splitsingen	2	54	2
Civiel Recht Kapitaalvennootschappen	6	171	4
Civiel Recht Personenvennootschappen	4	121	2
Formeel Belastingrecht	4	112	3
Inkomstenbelasting voor specialisten	2	32	2
Internationaal Belastingrecht	2	45	4
Internationaal Belastingrecht voor specialisten	5	69	4
Loonheffingen	2	22	3
Loonheffingen voor specialisten	7	137	2
Masterclass Argumenteren	1	12	4
Omzetbelasting	2	45	3
Omzetbelasting voor specialisten	7	219	2
Onderhandelen	22	220	4
PCT1 IB	2	28	2
PCT1 OB	1	21	2
PCT1 Vpb	6	123	2
PCT2	2	41	2
Procesvoering	4	240	4
Schriftelijk rapporteren	20	240	4
Successie en Schenkingsrecht	3	83	2
Transferpricing	4	92	2
Vaardighedentraject voor ervaren aspirant-leden	2	15	6
Wet Waardering Onroerende zaken	2	39	2
	204	3.552	

tie in het *Weekblad fiscaal recht*, in *Exposé* en op *www.nob.net*. Een uitgebreid verslag van de conferentie is voor NOB-leden op aanvraag beschikbaar.

In 2009 vonden geen Fiscale Conferenties plaats. Voor 19 en 20 november 2009 stond een Fiscale Conferentie over het thema 'Vpb 2010' gepland. Die moest echter worden uitgesteld omdat de betreffende wetsvoorstellen niet gepubliceerd waren. De Fiscale Conferentie met als thema 'ATV-richtlijn/bestuurlijke boetes' werd op verzoek van het ministerie van Financiën geannuleerd.

Bijeenkomsten specialistensecties

Sectie Europees Fiscaal Recht

Rondetafelbijeenkomst

Op 1 en 2 oktober vond in Zeist de tweede rondetafelbijeenkomst plaats van de sectie Europees Fiscaal Recht van de NOB. Het centrale thema was 'Het fiscale concern binnen het EG-recht'. Mr. N. de Haan (bestuurslid van de sectie) leidde de bijeenkomst. De volgende deelonderwerpen kwamen aan de orde:

- dividendbelasting (mr. W.F.E.M. Egelie);

- fiscale eenheid over de grenzen (mr. dr. Q.W.J.C.H. Kok);
- Renneberg-arrest (prof. dr. mr. P.J. Wattel);
- exit taxes (mr. B. Zuidendorp);
- recente ontwikkelingen (drs. B.J. Kiekeveld en mr. N. de Haan).

Aan de bijeenkomst – die werd beoordeeld met een 8,5 – namen 18 NOB-leden deel.

Sectie Formeel Belastingrecht

Seminar 'Invordering'

Op 31 maart organiseerde de sectie Formeel Belasting-

recht een PE-seminar 'Invordering'. Er meldden zich 38 NOB-leden aan. Als inleiders traden op mr. J.A.R. van Eijdsen, A. van Eijdsen, mr. J.J. Vetter, J.H.P.M. Raaijmakers, mr. dr. M.H.M. van Oers en mr. dr. H. Vermeulen. Het seminar scoorde een 7,9.

Seminar 'Uitwisseling van inlichtingen'

Op 2 december organiseerde de sectie Formeel Belastingrecht een PE-seminar 'Uitwisseling van inlichtingen'. Er meldden zich 35 NOB-leden aan. Als inleiders traden op mr. P. van Iersel, drs. IJ. de Nies, mr. L.E.C. Neve, mr. J.A. Booi en prof. mr. G.J.M.E. de Bont. Het seminar scoorde een 7,8.

Sectie Loonbelasting en Sociale Verzekeringen

Seminar 'De nieuwe verordening sociale zekerheid'

De specialistensectie Loonbelasting en Sociale Verzekeringen organiseerde op 4 november een PE-seminar over het thema 'De nieuwe verordening sociale zekerheid'. Inleiders waren prof. dr. H. Verschuieren en drs. J.J.G. Sijstermans. Er waren 52 NOB-leden aanwezig. Het seminar scoorde een 7,5.

Sectie Tax Assurance

Seminar 'De belastingpositie in de jaarrekening'

Op 11 juni organiseerde de sectie Tax Assurance het PE-

seminar 'De belastingpositie in de jaarrekening'. Er meldden zich 38 NOB-leden aan. Inleiders waren mr. S. Kloosterhof, drs. F.P. Brunnekreeft RA, drs. H.H.H. Wieleman RA en mr. E.M.E. van der Enden. Het seminar scoorde een 7,5.

Training 'Procesvoering voor NOB-leden'

Op 3 en 4 april vond de training 'Procesvoering voor NOB-leden' plaats. De training is bedoeld voor ervaren belastingadviseurs, die incidenteel een procedure voeren. Er namen 12 NOB-leden deel. De training scoorde een 8,2.

Training 'Beeldenstorm'

In 2009 organiseerde de NOB voor de eerste keer samen met de Belastingdienst de training 'Beeldenstorm'. Deelnemers waren partners en seniormedewerkers van belastingadvieskantoren en medewerkers van de Belastingdienst. Beide groepen beschikten over een ruime ZGO-ervaring. Doel van de training is:

- inzicht krijgen in elkaars denken en doen;
- inzicht krijgen in de beelden die beide partijen van elkaar hebben;
- inzicht krijgen in de eigen stijl van conflictantering en het ontwikkelen van conflictvaardigheden.

Er namen zes NOB-leden en zeven werknemers van de Belastingdienst deel. De training scoorde een 7,3.

Training 'Het verkoopmoment in adviesgesprekken'

Op 7 oktober vond de eendaagse vaardigheids-training 'Het verkoopmoment in adviesgesprekken' plaats. De training is gericht op belastingadviseurs met acquisitieverantwoordelijkheid, die commercieel slagvaardiger willen worden. Er namen zes NOB-leden deel. Eén lid schreef zich in voor de facultatieve terugkomdag. De training scoorde een 8,4.

Bijeenkomst 'Algemene Introductie voor ervaren leden'

Op 18 maart en 18 november vond in de Muiderpoort te Amsterdam de Algemene Introductie voor ervaren leden plaats. In deze bijeenkomst komen de activiteiten van de NOB en de beroepsregels waaraan leden zijn onderworpen aan de orde. Aan de bijeenkomsten – die resp. een 7,5 en een 7,6 scoorden – namen in totaal 53 leden deel.

Vaktechniek én vaardigheden

Frans Sonneveldt

Sinds juni 2009 is hij voorzitter van de SOB. Daarvoor was Frans Sonneveldt al lange tijd als docent betrokken bij de Beroepsopleiding Belastingadviseurs. Hij is adviseur en hoogleraar estate planning en ook voorzitter van de betreffende NOB-specialistensectie.

'De Beroepsopleiding biedt een uitgebalanceerd programma, waarin vaktechnische kennis en beroepsvaardigheden in gelijke mate aan bod komen. De vaardigheden hebben de afgelopen jaren onze extra aandacht gehad. Zeer terecht, want hoewel je uiteraard geen belastingadviseur kunt zijn zonder je vaktechniek te beheersen,

spelen menselijke relaties in het leven van een professional een minstens zo belangrijke rol. Dus je moet kunnen onderhandelen, argumenteren, rapporteren, enzovoort. En vaardigheidstrainingen helpen daarbij echt. Ik was jurylid bij de debatfinale voor aspirant-leden van 2008-2009. Het niveau van de deelnemers vond ik verrassend goed, ook al waren daar dan de besten van het jaar bezig.'

LEERGIERIG

'Als docent estate planning draai ik al een flink aantal jaren mee, en ik doe het nog steeds met veel plezier. De deelnemers zijn leergierig, en doordat ze gemiddeld drie à

vier jaar verder zijn in hun ontwikkeling dan studenten aan de universiteit beschikken ze over meer kennis en kunnen ze zaken in een breder verband plaatsen. De cursusdagen over estate planning zijn dan ook altijd levendig. Het vak leent zich daar ook voor. Natuurlijk heb je te maken met wetten en regels – zowel civielrechtelijke als fiscale. Maar daarnaast komt het ook aan op psychologie. Als estate planning-adviseur onderhoud je een zeer persoonlijke relatie met je cliënten; persoonlijker denk ik dan welke adviseur ook. Ze moeten je tenslotte hun hele hebben en houden vertellen, anders kan je geen passende oplossingen bedenken. Dat vraagt het nodige psychologisch

inzicht. Je moet het vertrouwen winnen, en bij de ene cliënt kost dat meer moeite dan bij de andere. Daarnaast speelt nog dat je cliënten altijd een beroep op je doen als privé-persoon; ook dat heeft gevolgen voor je manier van aanpak.'

DOCENTEN

'Het docentencorps? Ik omschrijf het graag als "prettige vakidioten". Hoewel de vergoeding bescheiden is vindt iedereen het toch een eer om mee te doen. Het zijn mensen met liefde voor hun vak, die ze graag willen overbrengen op beginnende adviseurs. Die betrokkenheid zie je terug in de evaluaties van de deelnemers: in de grote meerderheid van de gevallen scoren de docenten een ruime zeven tot acht. Het komt maar sporadisch voor dat we een docent moeten vervangen vanwege te lage beoordelingen. Maar in die gevallen doen we het altijd. De kwaliteit van de opleiding gaat voor alles.'

STAPPEN

'Ik denk dat de SOB adequaat reageert op wat zich in haar omge-

ving afspeelt. We zijn doorlopend bezig met professionalisering en proberen steeds alle ontwikkelingen een stap voor te blijven. In 2009 hebben we wat dat betreft weer een aantal belangrijke stappen gezet. Zo hebben alle deelnemers aan de Beroepsopleiding een Persoonlijke Pagina op de NOB-website gekregen. Daar wordt bijgehouden welke cursussen en trainingen ze hebben gevolgd, voor welke ze zich hebben ingeschreven en voor welke ze zijn ingedeeld. Daarnaast zien ze ook in één oogopslag welke cursussen ze nog moeten volgen. Vanaf hun Persoonlijke Pagina kunnen ze zich daarvoor inschrijven.

'Verder vindt vanaf 2010 ook de evaluatie door de deelnemers langs digitale weg plaats. Iedereen krijgt de dag na afloop van een cursus een link toegestuurd naar een formulier; dat moet binnen twee weken worden ingevuld en verstuurd. Omdat die evaluaties voor ons van groot belang zijn met het oog op de kwaliteitshandhaving hebben we ze verplicht gesteld. De cursus is pas definitief afgerond na het insturen van het ingevulde formulier.'

PIJLERS

'We gaan in 2010 verder op de ingeslagen weg – met leergierige cursisten, gemotiveerde docenten en een professioneel bureau als sterke pijlers. Het betekent wel voor gemiddeld negenhonderd aspirant-leden ruim dertig verschillende cursussen en vier specialistentrajecten organiseren, en daarnaast nog eens rond de vijftien seminars in het kader van het Programma Permanente Educatie. Een hele klus, maar ook dit jaar gaat het weer lukken.'

Organisatie Stichting Opleiding Belastingadviseurs

BESTUUR

prof. dr. F. Sonneveldt, *voorzitter*
drs. J.M. van Trigt, *penningmeester*
mw. mr. J. Kastelein
drs. H.Th. Kuipers
mw. drs. Chr. J.M. Noordermeer Van Loo

PROGRAMMACOMMISSIE

prof. dr. F. Sonneveldt, *voorzitter*

prof. dr. R.P.C. Cornelisse
mw. drs. M.A.E. Cox
mr. J.S.A. van Haaren
prof. dr. P. Kavelaars
mr. G.M.C.M. Staats
mr. drs. S.A.W.J. Strik

BUREAU STICHTING OPLEIDING BELASTINGADVISEURS

mr. F.H.J. Sobels, *directeur*
Angelique van Streepen, *hoofd*
Heidi Min, *coördinator opleidingen*
Yvette Christoffel, *medewerker opleidingen*
Ineke Smid, *medewerker opleidingen*
Carolien van der Veek, *secretaresse*

Postbus 2977
1000 CZ Amsterdam
de Muiderpoort
Sarphatistraat 500
1018 AV Amsterdam
Telefoon 020 - 5141870
Fax 020 - 5141879
E-mail sob@nob.net
Website www.nob.net

ORGANISATIE FISCALE CONFERENTIE

mr. drs. S.A.W.J. Strik
mr. F.H.J. Sobels

DOCENTEN BEROEPSOPLEIDING BELASTINGADVISEURS

Algemene Introductie
NOB-bestuursleden
mr. C.D.E.J. Nijman
mr. W.A. Paardekooper
mr. B.J. Zoetmulder

Trainers Nederlands Debat Instituut

M. Bouwhuis
D. van Dorsselaer
mr. R. van Grieken
mr. A.A. Noordhuis
D.A. Piras

Informatie Belastingdienst

G. Dorlo
mr. M.C. van Driel
drs. A.E. Jonis
mr. R.F. Trijsburg
mr. M.M.H. Zinken

Algemene Introductie voor ervaren leden

mr. H. Koller
mr. M.V. Lambooij

Adviseren

Trainers

mw. A.L.G. Boin
mw. M.M.A. van Beekhof
mw. M. Grippeling
mw. J. Holwarda
ing. H.J. Zeevenhooven

Acteurs

P. Bink
H. Dop
E. Douma
mw. J. Jansen

Argumenteren

D. van Dorsselaer
mr. A.A. Noordhuis

Basiscommunicatie

Trainers

mw. A.L.G. Boin

mw. M.M.A. van Beekhof
mw. M. Grippeling
mw. J. Holwarda
ing. H.J. Zeevenhooven

Acteurs

P. Bink
H. Dop
mw. J. Jansen

Bedrijfsconcentraties

mw. drs. M. Bakker
mw. mr. drs. L.H. Donkers
drs. P.H.M. Flipsen
prof. dr. E.J.W. Heithuis
mr. J.J. Kluit MRE
drs. A. Rozendal
prof. mr. P.M. Storm
dr. J.L. van de Streek
mr. drs. S.A.W.J. Strik

Civiel Recht voor Kapitaalvennootschappen

mr. F.K. Buijn
mr. D. Mulder

Civiel Recht voor Personenvennootschappen

dr. T.P. van Duuren
mw. mr. J.E.W. Litjens
dr. J.L. van de Streek
mr. F. Volders

Formeel Belastingrecht

mr. dr. G.J.M.E. de Bont
mr. J.A.R. van Eijnsden
prof. mr. R.H. Happé
mw. mr. J. Kastelein
mr. dr. P. van der Wal

Inkomstenbelasting voor specialisten

mr. J.P. Boer
prof. dr. R.M. Freudenthal
prof. dr. E.J.W. Heithuis
mr. A.A.W. Langevoord
prof. mr. G.T.K. Meussen
mr. J.J.M.G. Smeets
mr. G.M.C.M. Staats

Internationaal Belastingrecht

mr. H.L. Amorison
dr. M. van Dun
mr. A.A. Eijkenduijn
prof. dr. D.M. Weber

Internationaal en Europees Belastingrecht voor specialisten

mr. H.L. Amorison
dr. M. van Dun
mr. G.K. Fibbe
drs. B.J. Kiekebeld
mr. S.R. Pancham
prof. dr. D.M. Weber

Loonheffingen

P. Brand

mr. J.D. Schouten

drs. F.M. Werger

Loonheffingen voor specialisten

mr. L.E. Bindemann

mr. E.P.J. Dankkaart

mr. M.L. Kawka

mr. A.A.W. Langevoord

mr. H.M.M. Prinsen

dr. R.W.G. Rouwers

mr. J.D. Schouten

mr. J.J.F. Stormmesand

R. Vink

mr. R.H.R. Vliese

Masterclass Argumenteren

D. van Dorsselaer

mr. A.A. Noordhuis

Omzetbelasting

drs. F.L. Idsinga

mr. E.J. Janzen

mw. mr. J.A. Petrie

Omzetbelasting voor specialisten

mr. R. Bergenhenegouwen

mr. G.C. Bulk

mr. W.A. Dijkstra

E. van den Elsen

mr. H. Hop

mr. E.J. Janzen

prof. dr. H.W.M. van Kesteren

mr. F.J. Oomen

mr. J.P. van der Putten

mr. G.H. Rademaker

mr. T.H. Scheer

mr. W. Schutte

mr. R.G.A. Tusveld

mr. D. Visser

Onderhandelen

Trainers

mw. A.L.G. Boin

mw. M.M.A. van Beekhof

mw. M. Grippeling

ing. H.J. Zeevenhooven

Inspecteurs

drs. J.C. Ghijsen

mr. W. Koelewijn

mr. R.J. Roerink

mr. W.P. van der Werf

Praktische Comptabele Toepassingen 1 voor IB-specialisten

drs. M.H.M. Smeets

Praktische Comptabele Toepassingen 1 voor Vpb-specialisten

drs. M.H.M. Smeets

P.J.Th.M. Steeghs RA

Praktische Comptabele Toepassingen 1

voor omzetbelastingsspecialisten

prof. dr. H.W.M. van Kesteren

P.J.Th.M. Steeghs RA

Praktische Comptabele Toepassingen 2

P.J.Th.M. Steeghs RA

Procesvoering

Docenten dag 1

mr. Th. Groeneveld

prof. dr. A.O. Lubbers

drs. H.F. Palm

NOB-leden

mr. D.G. Barmantlo

mr. L.E. Bindemann

mr. F.T.M. Deurvorst

mr. J.A.R. van Eijnsden

mr. F.R. Herreveld

mw. mr. J. Kastelein

mr. R. Vos

Docenten dag 2

Raadsheren

mw. mr. A.F.M.Q. Beukers van Dooren

mr. J.P.A. Boersma

mr. P.J.M. Bongaarts

mw. mr. E.F. Faasse

mr. drs. P. Fortuin

mr. W.E.M. van Nispen tot Sevenaer

mr. J. Sanders

mw. mr. J. Swinkels

mr. drs. P.J.J. Vonk

Inspecteurs

mr. J.W.G. Albers

mr. T. Derksen

mr. M. van Elk

mw. mr. Y.T.P.M. Ootes

drs. H.F. Palm

drs. E. Poelmann

drs. H.P.W. Snijders

mr. R.F. Trijsburg

mr. A. Vroon

Schriftelijk Rapporteren

mw. C. Balvers

mw. G. Berghuis

mw. drs. G. van Bruggen

mw. drs. A. Geverink

mw. M. de Groot

mw. A. Huijstee

mw. A. Milius-van Rijn

M. Stroink

Successie- en schenkingsrecht

prof. dr. F. Sonneveldt

mr. J.C.L. Zuiderwijk

Transfer Pricing

mr. J.K.H. van Dam

dr. C. Jie-A-Joen

drs. H.J. Kamphuis

mr. C.J.E.A. Sporcken

drs. H.A. Vollebregt

drs. H.W. Vroemen

Vaardigheidstraining voor ervaren aspirant-leden

drs. R. de Wilde

Acteur

M.J. Zeegers

Wet Waardering onroerende zaken

mw. drs. Chr. J.M. Noordermeer Van Loo

DOCENTEN EN INLEIDERS PERMANENTE EDUCATIE

Procesvoering voor NOB-leden

mr. D.G. Barmantlo

mr. Th. Groeneveld

mr. F.R. Herreveld

drs. H.F. Palm

Seminar ‘Invordering’

A. van Eijnsden

mr. J.A.R. van Eijnsden

mr. dr. M.H.M. van Oers

J.H.P.M. Raaijmakers

mr. dr. H. Vermeulen

mr. J.J. Vetter

Seminar ‘De belastingpositie in de jaarrekening’

drs. F.P. Brunnekreeft RA

mr. E.M.E. van der Enden

mr. S. Kloosterhof

mr. Th. Ostermann

drs. H.H.H. Wieleman RA

Rondetafelbijeekkomst

mr. W.F.E.M. Egellie

mr. N. de Haan

drs. B.J. Kiekebeld

mr. dr. Q.W.J.C.H. Kok

prof. dr. mr. P.J. Wattel

mr. B. Zuidendorp

Seminar ‘De nieuwe verordening sociale zekerheid’

drs. J.J.G. Sijstermans

prof. dr. H. Verschueren

Seminar ‘Uitwisseling van inlichtingen’

prof. mr. G.J.M.E. de Bont

mr. J.A. Booij

mr. L.E.C. Neve

drs. IJ. de Nies

Training ‘Beeldenstorm’

prof. A. Kil

drs. R. de Wilde

Training ‘Het verkoopmoment in adviesgesprekken’

ing. H.J. Zeevenhooven

Voor beginners en gevorderden

Roel de Wilde

Hij is al vele jaren cursusleider van het vaardighedentraject in de Beroepsopleiding Belastingadviseurs, en daarnaast zelf een ervaren trainer. Maar ook de vaardigheden van NOB-leden in een latere fase van hun professionele ontwikkeling hebben zijn ruime aandacht.

‘Rond hun dertigste – na zo’n vijf jaar beroepservaring – komen belastingadviseurs in de tweede fase van hun loopbaan. Fiscaaltechnisch zijn ze nog niet volmaakt, maar kunnen ze zich toch heel goed redden. Dat is ook een eerste voorwaarde om te kunnen functioneren. De adviseur die zijn vaktechniek niet beheerst is gauw uitgepraat. Maar je kunt je er niet mee onderscheiden: je collega’s en je concurrenten zijn op dit punt gemiddeld net zo goed als jij.’

ONDERSCHIEDEN

‘Onderscheiden kun je je wél met je beroepsvaardigheden en je persoonlijke vaardigheden. Denk aan rapporteren, adviseren, argumenteren en onderhandelen. Juist in de tweede professionele fase, na een jaar of vijf, wordt de rol daarvan steeds belangrijker. Ze worden voluit ingezet bij de ontwikkeling van de persoonlijkheid. Anders gezegd: bij de manier waarop een adviseur zich aan de buitenwereld presenteert. Geleidelijk aan ontwikkelt hij of zij zich tot een op alle gebieden voor de cliënt volwaardige sparringpartner.’

VERNIEUWING

‘De trainingen in het vaardighedenprogramma worden inhoudelijk regelmatig vernieuwd. We willen gebruik maken van de meest recente inzichten en methoden. Voor

“Onderhandelen” hebben we in 2009 een nieuwe film gemaakt, waarin we twee ervaren adviseurs en een inspecteur interviewen over hun werkwijze. In 2010 volgt “Adviseren”. Ik denk dat we door die constante vernieuwing al tien jaar hoog scoren in de evaluaties. Maar daarnaast is ook de indeling van een training belangrijk. “Onderhandelen” bijvoorbeeld doen we op twee opeenvolgende dagen, met overnachting dus. Dat dient een ander doel van de Beroepsopleiding: het versterken van de onderlinge band tussen de aspirant-leden.’

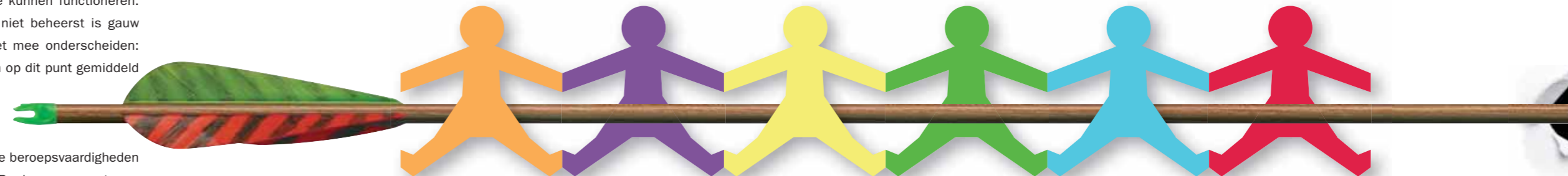
COMMERCIEEL SLAGVAARDIGER

‘De training “Het verkoopmoment in adviesgesprekken” richt zich op adviseurs die commercieel slagvaardiger willen worden. Belangrijk – zeker bij een beginnende relatie – is dat je erachter ziet te komen hoe je een cliënt op langere termijn voor je kunt behouden. Het gaat om werk genereren nu, maar ook in de periode daarna. Het is een zeer praktische training, waarvan alle deelnemers na afloop zeggen dat ze veel nieuwe instrumenten in handen hebben gekregen om hun commerciële kracht te vergroten.’

deelnemers krijgen ze inzicht in hun sterke en minder sterke punten als communicator. Voor de minder sterke punten krijgen ze tools aangereikt om zich te verbeteren. De hoge scores na afloop bewijzen dat deze aanpak werkt.’

BEELDENSTORM

‘In samenwerking met de Belastingdienst hebben we onze derde vaardigheidstraining voor zeer ervaren adviseurs opgezet: “Beeldenstorm”. Die gaat over conflicthantering en is bestemd voor fiscale professionals met ruime onderhan-

PERMANENTE EDUCATIE

‘Het NOB-bestuur heeft in zijn nota over de strategie voor de komende jaren nog eens nadrukkelijk het belang van permanente educatie onderstreept – zowel op fiscaaltechnisch als op vaardighedengebied. Het eerste wordt grotendeels ingevuld vanuit de verschillende specialistensecties. Op vaardighedengebied zijn we hard bezig. Inmiddels hebben we voor dertigplussers drie trainingen ontwikkeld. Die zijn in 2009 één of meermalen gegeven, en ook in 2010 staan ze weer op het programma.’

COMMUNICATIEVE KRACHT

‘Als tweede training hebben we “Vaardigheden voor ervaren aspirant-leden”. Die is bestemd voor aspirant-leden met een kleine of grote vrijstelling. Het zijn adviseurs die om uiteenlopende redenen op latere leeftijd lid van de NOB zijn geworden. Hun werkervaring overtreft ruim die van het gemiddelde aspirant-lid. In twee dagen komen alle elementen uit het vaardighedentraject van de Beroepsopleiding aan de orde. Niet gescheiden, maar als één geheel. Alle deelnemers leveren daarvoor hun eigen casuïstiek. Door die maatwerkopzet en ook door de feedback van de andere

delingservaring. Uitgangspunt is de ervaring dat mensen elkaar benaderen op basis van de beelden die ze over en weer hebben. Ook inspecteurs en adviseurs doen dat. De vraag is in welke mate die beelden juist zijn. Werkt een inspecteur altijd volgens het principe “regels zijn regels”? En legt een adviseur nooit al z’n kaarten op tafel? Dat soort beelden wordt tijdens de training geanalyseerd, waarbij het uiteindelijke doel is te voorkomen dat conflicten uitmonden in langdurige, kostbare en ongewenste procedures.’

Bijzonder docentenduo

Paul Storm en Jan van de Streek

Op het jaarlijkse docentendiner in november 2009 werden ze als duo in het zonnetje gezet. Bij de rituele prijsuitreiking kregen ze een fles oude en een fles jonge jenever. Paul Storm (gepensioneerd, maar nog steeds verbonden aan advocatenkantoor NautaDutilh) en Jan van de Streek (universitair docent belastingrecht aan de UvA en de VU en tevens verbonden aan het Bureau Vaktechniek van Ernst & Young Belastingadviseurs) vormen als 'de oudste' en 'de jongste' docent een bijzonder duo. Samen geven ze de cursus 'Grensoverschrijdende juridische fusies en splitsingen'.

Paul Storm: 'De cursus die we geven mag je gerust "pittig" noemen. Dat komt vooral omdat fusies en splitsingen zowel civielrechtelijke kanten – mijn onderdeel – als fiscale aspecten hebben. Er zijn altijd minimaal twee rechtspersonen bij betrokken. Dan zijn er twee mogelijkheden: of één rechtspersoon verkrijgt het vermogen van de andere, of er wordt een nieuwe rechtspersoon opgericht waarnaar het vermogen van de afzonderlijke rechtspersonen overgaat. Die overgang vindt plaats onder "algemene titel", dus inclusief alle rechten en plichten. De cursisten zijn allemaal fiscalist, en hoewel de meesten in hun studie wel een redelijke portie civiel recht hebben gehad ervaren ze

schoenen. Daar heeft de inwerkingtreding in 2008 van de Wet grensoverschrijdende fusie – de implementatie van de Tiende vennootschapsrichtlijn op dit gebied – weinig aan kunnen veranderen. Ik hoop dat het Ministerie van Justitie op korte termijn een nieuwe loot aan het internationale reorganisatie-instrumentarium toevoegt: de grensoverschrijdende omzetting van een rechtspersoon. Maar nog meer dan de grensoverschrijdende omzetting is er naar mijn idee behoefte aan een grensoverschrijdende splitsingsregeling. Die moet bij voorkeur vanuit Europa komen. Nu is het op dat punt vaak nog behelpen.'

CURSISTEN

Paul Storm: 'De meeste cursisten zijn duidelijk de universiteit ontstegen. Qua niveau vertonen ze het gebruikelijke beeld: een paar echte slimmeriken die het leuk vinden in discussie te gaan, een groot deel dat goed meedoet en een stuk of wat die liever niet opvallen. Niemand krijgt het cadeau. Je wordt alleen toegelaten als je een voldoende scoort op de voorbereidende opdracht. Daarvoor moet iedereen zich toch behoorlijk in de stof verdiepen. Bovendien: het zijn allemaal belastingadviseurs met één of twee jaar praktijkervaring. Die laten zich niet zomaar wat aanpraten.'

Jan van de Streek: 'Het mooie van de Beroepsopleiding is dat je optreedt voor vakbroeders en -zusters. Dat is niet te vergelijken met de universiteit. Het komt regelmatig voor dat ik oud-studenten een of twee jaar later terugzie bij de NOB. Dan valt me altijd op wat voor ontwikkeling ze in die tijd hebben doorgemaakt. Ze hebben een baan en stralen

zelfvertrouwen uit. Vaak hebben ze ook al over onderdelen van internationale reorganisaties geadviseerd. Zowel qua persoonlijkheid als qua vakkennis zijn het andere mensen geworden.'

ROLVERDELING

Paul Storm: 'De rolverdeling tussen Jan en mij is duidelijk. Ik doe het civiele deel, hij het fiscale. Wanneer we samen bezig zijn – Jan laat mij altijd beginnen, komt tegen lunchtijd met een kwinkslag binnen en wil dan meteen gezamenlijk aan tafel – scheppen we er plezier in met elkaar en met de cursisten in discussie te gaan. Ik moet toegeven dat ik me niet op fiscaal terrein durf te begeven. Aan de andere kant moet ik Jan wel eens afremmen als hij civielrechtelijk dubieuze constructies als reële mogelijkheden voorstelt.'

Jan van de Streek: 'Ik moet Paul altijd afremmen, want het liefst slaat hij de lunch over en neemt hij de hele dag voor zijn rekening. Omdat ik zelf wel een beetje aan ondernemingsrecht doe loopt het bijna altijd uit op "keiharde" discussies tussen ons over de mogelijkheden en onmogelijkheden bij grensoverschrijdende reorganisaties. Mijn ervaring is dat de cursisten die openheid erg waarderen. Als docenten hopen we ook dat daar de echte leermomenten voor ze zitten.'

mijn onderdeel toch als behoorlijk technisch. Begrijpelijk: het gaat in dit soort zaken vaak om juridische uitpluizerij. Dat geldt nog eens extra bij grensoverschrijdende fusies of splitsingen.'

Jan van de Streek: 'Het feit dat we ons op internationale reorganisaties concentreren betekent automatisch dat we vooral casus van grote concerns behandelen. De figuur van de juridische fusie wordt bij multinationals vaak gebruikt om vennootschappen "op te ruimen". Los daarvan: de grensoverschrijdende fusie staat nog in de kinder-

Colofon

Namens de NOB/SOB
Frits Sobels
Angelique van Streepen
Ilse Woerden

Interviews
Henk Bergman

Productie
Bergman Publikaties BV, Limmen

Vormgeving
Studio Putto BNO, Edam

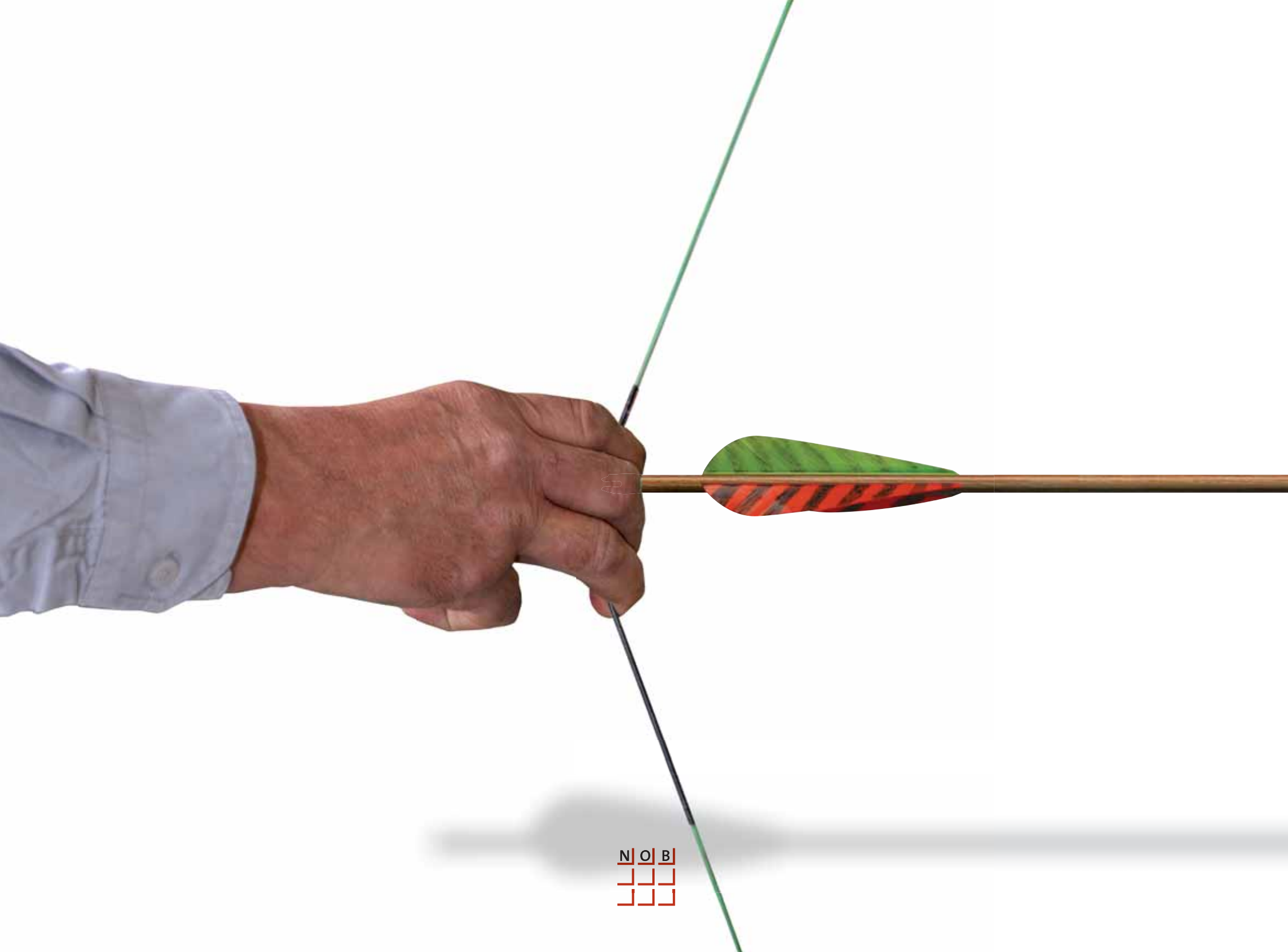
Foto's
Studio Putto BNO, Edam

Illustratiethema
'Horizontaal', vanwege de opmars van 'horizontaal
toezicht'. Idee: Sander Kloosterhof

Met dank aan
Hakvoort Handboogsportartikelen, Grootebroek

de Muiderpoort
Postbus 2977, 1000 CZ Amsterdam
de Muiderpoort
Sarphatistraat 500, 1018 AV Amsterdam
Telefoon 020 – 5141880, fax 020 – 5141889
E-mail nob@nob.net
Website www.nob.net

N O B
J J J
J J J